

FIGURES D'ACTUALITAT

GUILLEM II

L'ex-kaiser ha tingut un moment de resplendent actualitat, la trista actualitat d'haver complert setanta anys.

El refugi de Doorn no serà pas, com Santa Elena, un lloc de pelegrinatge i veneració. A Doorn, Guillem II va anar-hi per camins molt diferents als que portaren Napoleó a Santa Elena. En fi: val més no seguir per aquest camí perquè no hi ha comparança possible entre els dos personatges. Equivocat o no, l'emperador dels francesos era un home tallat amb pedra de la millor pedrera; l'altre és un gran comediant que, sense tornar-se vermell, admet que en el sermó que un pastor de Berlín ha fet a Doorn el compari amb Crist i Luter.

De Doorn, només en surt la preocupació que no es digui que el kaiser va abandonar el seu poble. La llegenda kaiseriana i ortodoxa vol que fos el poble el que va abandonar el seu emperador.

Es millor que sigui així, la qual cosa vol dir que Alemanya és republicana. El recent cas Lambach, el nacionalista expulsat del partit perquè defensava que calia donar al grup un caient conservador sense parlar mai més de la qüestió dinàstica que ja no interessa la joventut, demostra que els monàrquics han perdut el plet. Si les eleccions no fossin una prova que els monàrquics són una minoria, aquests ja s'haurien imposat. I com a minoria no podran fer-ho, perquè els partits republicans estan armats.

TROTSKI

S'ha passat, es passa i es passarà potser la vida amenaçant sublevar-se o simplement rondinant. No se sotmet, però

es limita a protestar. Rondinava en temps de Lenin i aspirava al primer lloc, però ni mentre Lenin estava malalt, ni mort Lenin, ha pogut arribar-hi. Homes que semblen de menys gruix intel·lectual que ell, com un dia Zinoviev i ara Stalin, l'han dominat com han volgut.

Des del Turquestan — al fons del Turquestan! — on vivia exiliat i malaltís, ara és traslladat a Angora.

La gent que han seguit la història de la revolució russa, des del començament, senten una explicable feblesa per a l'home que sembla que va evitar l'anarquia, que va combatre contra els blancs del Nord i del Sud i que, essent comisari de l'Exèrcit i la Marina, va arribar a tenir el dret de donar el seu nom al comandament de cinc milions i mig d'homes.

La història li deurà fer justícia. Per ara és l'home que sempre perd. És possible que li manqui el caràcter que se li suposava abans, en aquells temps que passava revista a milers d'homes, a cavall, davant el fons magnífic de la plaça Roja.

AMAN ULLAH

Rei abans d'ahir, ex-rei ahir, i avui aspirant a rei o potser rei. Però, amb qui compta? Per ara compta amb els diners de la seva mare que han de servir, o ja han servit, per comprar canons i metralladores. Sembla que compta amb Rússia i des de Rússia ja se'ns comunica que Aman Ullah torna ésser rei de l'Afganistan, encara que no domini la capital.

Però, compta amb Anglaterra Aman Ullah? Fins ara, pel que es diu, sembla que no solament no hi compta, sinó que s'ha deixat temptar per la idea d'afavorir un moviment anti-anglès i obrir el camí de la Índia a altres influències rivals. Li hauria convingut conèixer el vell adagi castellà que diu: «Con todo el mundo en guerra, y en paz con Inglaterra». Representa la lliçó d'una llarga experiència que la gent nova hauria d'aprofitar, o almenys, meditar.

Si Aman Ullah arriba altre cop a Cabul, probablement es preocuparà més d'ell que de la Índia anglesa. Si no, en canvi, en canvi.

així, li pot sortir un altre Sakao, i Anglaterra en farà un rei sense mirar-li els documents ni l'arbre genealògic.

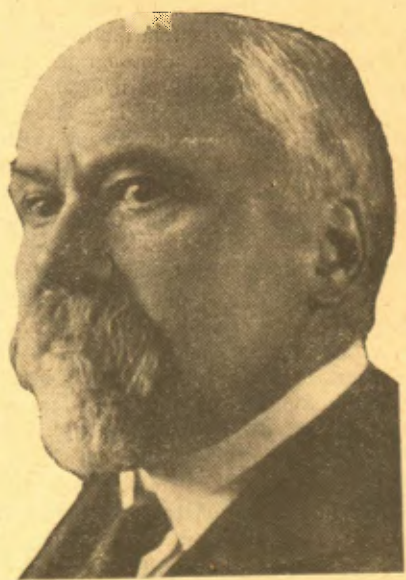
POINCARÉ

Els diaris es veuen sovint obligats a concedir al cap del Govern francès el primer lloc en l'actualitat política. Ben poques vegades l'actualitat i la importància del fet van lligades com ara. Malgrat els seus 68 anys, Poincaré ha parlat durant tres dies davant la Cambra.

Ha dit tot el que podia esperar-se d'un vell francès que ha viscut sota la influència de dues guerres entre França i l'Alemanya. És evident que una influència de tanta magnitud tràgica ha de fer-se sentir en discutir-se la qüestió d'Alsàcia.

Poincaré és un lorenès de París, i per això pot parlar com la majoria dels francesos. I parla de bona fe: no en tenim cap dubte. De bona fe enumera tot el que França ha fet durant deu anys a favor d'Alsàcia, la gran quantitat de millores materials concedides a la regió reconquistada.

Si a Alsàcia hi ha un cas de voluntat, Poincaré i els altres no el veuen. Artificial o veritable, cada moviment que es produeix a Alsàcia semblarà als francesos una faccècia dels agents alemanys.

Hi ha, però, en el discurs de Poincaré un amor real a Alsàcia, a una Alsàcia sense desalsacianitzar, i enlloc trobarem una amenaça ni una reticència tenebrosa.

Potser la guerra és encara massa prop perquè pugui parlar-se serenament d'aquest cas entre francesos.

Film d'avui

El cas del Sr. Voldemaras

El célebre ministre de Lituània, Sr. Voldemaras està passant una mala estona. Els seus discursos de Ginebra li havien donat una fama d'home tossut i enèrgic, disposat a plantar cara a tothom per a sostenir en nom del patriotisme lituà el seu poder personal. Tenia marejats tots els representants d'Europa amb les incoherències de la seva política internacional, que tan aviat l'acostava a la Societat de les Nacions amb tendreses exagerades, com l'allunyava amb queixes i protestes per no haver rebut els tractaments de consideració als quals creia tenir dret. Tothom estava segur que disposava a Lituània, si no de la unanimitat del país, almenys de tota la força de l'exèrcit que li permetia sovint tenir enfront de Polònia un llenguatge desafiant. I de prompte, les agències lancen una notícia inesperada. El coronel Plechiavizius s'ha aixecat contra el govern de Voldemaras, i resulta que el President Smetana, fins avui perdut en la grisor d'un poder intervingut, és l'home que compta positivament amb les simpaties de l'exèrcit.

Segons les informacions del *Morning Post* i del *Daily Mail*, fins ara sembla que Voldemaras fa el cor fort i es manté segur en el seu lloc; però no s'ha atrevit a prendre mesures extremes contra Plechiavizius, principalment perquè l'estat de les seves relacions personals amb Smetana, fortament ajudat pel partit democràtic, no li permet la llibertat de moviment que havia tingut fins ara.

L'efervescència a Kowno sembla que és molt forta. Voldemaras es refia de les forces irregulars, els «llops d'acer», com s'anomenen, que té organitzades per a la defensa de la seva situació personal, però li valdria més tenir l'ajut de les organitzacions regulars.

A Europa en general es veuria amb gust la caiguda de Voldemaras, que si s'ha fet alguns cops interessant pel to pintoresc de la seva política, no ha tingut la sort de captar-se simpaties perquè les velleïtats del seu temperament han donat motiu a fortes alarmes. I tothom suposa, amb raó o sense, que una nova situació política a Lituània esviaria les boires que per aquell cantó amenacen la tranquil·litat dels pobles.

De totes maneres, Voldemaras pot estar ben satisfet. La confusió política d'un Estat en formació li va permetre passar d'una vida atzarosa, plena d'insegurs, al primer lloc d'un govern que ni ell mateix havia somiat. A Ginebra ha fruit de moments de veritable popularitat, que un altre temperament més refinat no hauria pogut suportar, però que ell s'ha pres de bona fe com un tribut de celebritat merescuda. I encara és possible que, si deixa el govern de Lituània, trobi en els ambients de les reunions internacionals velles amistats que l'ajudin amb gust a recordar el bell somni de la passada grandesa.

Germans enemics

A tot el Madrid literari — un món més reduït encara que el *todo Madrid de las cuatro calles* — ha produït gran rebombori la situació creada, amb motiu de l'estrena de *Tigre Juan* (adaptació de la novel·la de Pérez de Ayala, feta per Julio de Hoyos) per Morano a Fuencarral, entre l'Enric de Mesa, crític de teatres a *El Imparcial*, i Ramón Pérez de Ayala.

Eren aquests, a la par, un exemple de bona, ferma, fidelíssima amistat literària. *Carne y uña*, com se sol dir.

En Mesa retregué l'endemà de l'estrena, amb intenció no gens amical, val a dir-ho, uns judicis d'En Pérez de Ayala, del tot hostils a En Morano.

Es produí, si no — encara no — la ruptura d'hostilitats, almenys, aquella situació pre-bèlica que s'anomena diplomàticament, i al amorosívolament també, ruptura de relacions, amb el consegüent escàndol aparent i secreta fruïció de les amistats hipòcrites.

Es curiós recordar, en aquesta avinentesa que, com sempre passa, hi havia antecedents.

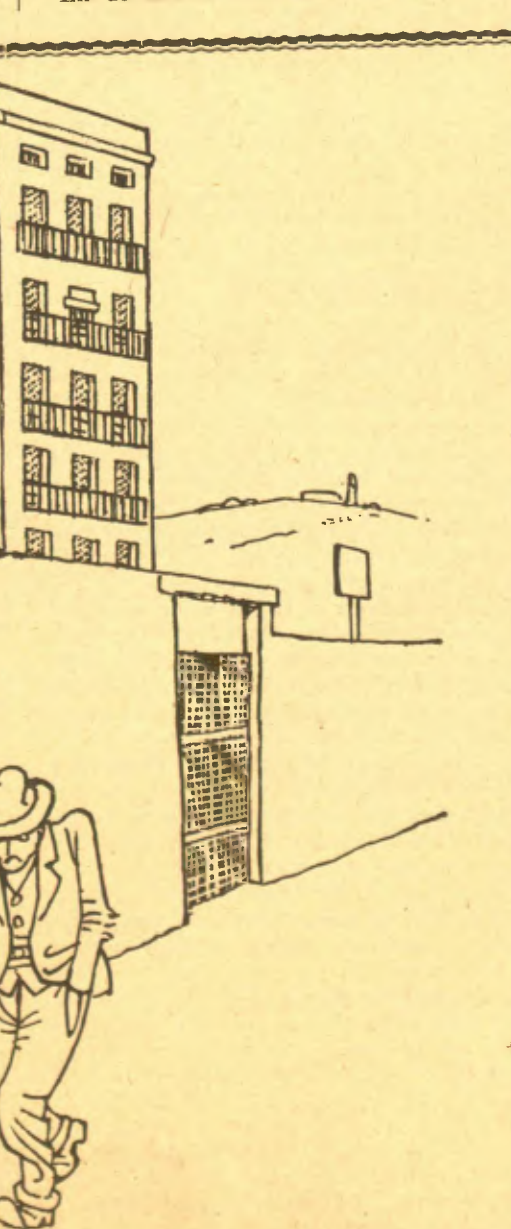
Un com a exemple: En ocasió d'haver estat derrotat l'Ayala a l'Acadèmia per l'Amezúa, molts admiradors i devots de l'autor de *Belarmino* i *Apolonio* volgueren fer-li avinent en un missatge la sinceritat i l'entusiasme de llur admiració. Acudiren a En Mesa, que s'hi negà allegant que ell sols signaria un document en què els literats de debò es comprometessin a no entrar mai a l'Acadèmia. Això féu desistir del seu propòsit als iniciadors de l'homenatge.

A l'endemà, l'Ayala, trobant com de consuetud al seu amic Enric de Mesa, li digué:

—Ja m'han dit la teva actitud. La trobo molt bonica. Però penso que hauries hagut d'adoptar-la quan et proposessin a tu per l'Acadèmia; no quan proposen a un amic.

Un altre exemple: L'estrena de *Los frascados* de Lenormand (traducció de Montaner) a Fontalba, donà avinentesa a l'Ayala a explaiar a la tertúlia — i a requeriments d'En Mesa i altres — la seva opinió respecte a l'obra. L'endemà de l'estrena la crítica d'En Mesa era una hàbil reproducció dels judicis — originals i anteriors — de l'Ayala.

En definitiva: eren massa amics.

UNA VIDA ESGUERRADA

— Ni m'ha tocat la rifa, ni som campions. Veuré si entro a la redacció d'*El Matí*.

MIRADOR INDISCRET

Americanisme en acció:

El pacte Kellog declara la guerra fora de la llei.

El President Hoover demana el dret de comerciar amb el qui falti al pacte i a la llei.

Qüestió personal

Si agafeu *La Veu de Catalunya*, dia per altre hi trobareu un solt titulat: *Aquell escalonot*, o bé: *Un escalonot que cal suprimir*. El redactor que l'escriu es queixa que a la Plaça de la Universitat, prop de l'entrada de l'estació del Metro, hi ha un esglaonot d'un parell de centímetres solament, que ha ocasionat, segons diu, quinsap-les caigudes i els esglais. De vegades l'anònim redactor cultiva la nota patètica i descriu l'escena deplorable d'una dona tota carregada de farcells, que es clava de nassos, o bé d'un infant que cau i arrenca a plorar. Dia sí, dia no, surt *La Veu* queixant-se que no s'ha suprimit encara el famós «escalonot».

S'han fet investigacions per esbrinar quin redactor és el que pateix aquesta escalonofòbia. De primer ningú no en sabia treure l'entrellat. Finalment un amic ens ha tret de dubtes.

—Sí, home. No en conec d'altre. Ja hi he vist dos dies seguits En Duran i Tortajada de quatre grapes.

Un cas de ràbia?

Al cafè de la Rambla vàrem veure no fa gaires dies un escultor que treia foc pels queixals perquè ningú no li comprava escultures ni trobava una ànima generosa que li deixés cent duros... Per acabar-ho d'arranjar, la fatalitat volgué que l'endemà un gos el mossegues a la cama en sortint de casa.

Un amic nostre va recomanar-li que es fes visitar per un metge.

—Si et tornessis rabios?... imagina't! Es a dir — afegí — d'aquí tres dies ja sabràs a què aténir-te...

L'escultor, però, es negà resoltament a fer-se mirar per cap metge ni a deixar-se injectar cap sèrum.

Ahir l'amic visità el temible escultor i el trobà atrafegat copiant adreces.

—Què fas? — va preguntar-li.

—Res — contestà furios —. M'apunto els noms de la gent que penso mossegar demà!

Per eliminatòries...

Un sastre barceloní molt ficat a les penyes literàries va demanar a un periodista amic nostre que volgués redactar-li un anunci que cridés l'atenció...

—Compreneu? — li deia — vull quelcom que surti de la vulgaritat per posar a la vitrina de casa...

Al cap d'uns instants de meditar, el reporter agafà l'estilogràfica i, tot escrivint quatre ratlles en una quartilla, digué: «Ja està!»

L'anunci deia així:

«Hi ha tres classes d'imbècils:

1. Els imbecils.
2. Els formidables imbecils.
3. Tots els que no es vesteixen en aquesta sastreria».

Sembla que el sastre no gosà a acceptar el cartell...

Cal trobar el desllorigador

Es tractava de repartir-se la feina d'anar a trobar els nostres rics per tal de demanar-los llur contribució com a primeres quotes en la llista d'un homenatge que es prepara. S'anaven cantant els noms. —Aquest ja el veuré jo — feia un —. Aquest, aneu-lo a veure vós, que hi teniu bo — hom deia a un altre —. Aquest se l'ha d'anar a veure en comissió.

Es va donar el nom d'un escriptor que, encara que escriptor, té diners.

—Aneu-hi, vós, Estelrich — féu un dels circumstants.

—I cal! No em donaria ni cinc. No veieu que vaig rebutjar-li una obra?

—Home — li fou replicat —, doncs així prometeu-li que l'hi editareu; us donarà els diners que li demaneu, i després tal dia farà un any.

Consti que l'Estelrich no s'hi va avenir.

Família exemplar

A remarcar el cas de la família Fabra. El pare, Pompeu, Campió de la Filologia catalana. La filla, Carola Fabra, Campiona de Catalunya de Tennis. Homenatge al pare i homenatge a la filla. No se'n pot pas dir que sigui una família que no sigui útil al seu país. Que el cas serveixi d'exemple.

Un èxit oratori

Sessió solemne o l'Acadèmia Espanyola. Recepció d'un *academí regional*. Posem-hi el Sr. Azkue, si els sembla. Figures rígides, etiquetades, com mercaderies, serioses. Lectura del *recipiendario*. Llarga, curosa, premiosa lectura. Fa tan poc temps que els senyors acadèmics han acabat de dinar i és tan llarga, curosa, premiosa la lectura...

Ara l'un, ara l'altre, els senyors acadèmics, rendint-se a la feixugor de llur destí, van caient, en actituds diverses. Ara l'un, ara l'altre, tots van acotant el cap, ulls clucs, damunt la blanca pitrera.

Resten amatents, entre tres o quatre, dos acadèmics joves — joves a l'Acadèmia, està clar! — que són germans. Es miren l'un a l'altre cridant-se mútuament l'atenció i com cercant ajut en aquella desolació. A cada nou acadèmic que cau vençut en la llista, un dels acadèmics encara jove toca amb el colze a l'altre. Estan astorats, tement el desenllaç de la seva espantosa solitud.

I la lectura segueix, lenta, llarga, inacabable...

Un cop de colze... El darrer heroi ha sucumbit. Entorn del dos acadèmics desperts tots els altres dormen definitivament.

I aleshores, mentre els dos germans es miren d'una fàiso entre divertida i astorada, la veu monòtona del *recipiendario*, seguint la lectura, pregunta:

— ¿Para qué hemos venido aquí?

La resposta espontània no acaba de brollar dels llavis dels dos germans acadèmics, ofegada per la rialla.

Diàlegs entre federals

— Home, em sembla mentida que vós, federal de tota la vida, no hàgiu donat res a la subscripció de *La Nau*.

— És que jo sóc de Reus.

— Què vol dir això?

— Sí, home; En Rovira i Virgili és de Tarragona.

Homenatge a la dona

Aquests concursos anuals de bellesa femenina de Galveston que fins ara no havien tingut gran ressonància entre nosaltres, han acabat per començar d'una manera considerable la gent de les nostres latituds.

L'elecció de Miss Espanya durant aquestes darreres setmanes ha fet omplir columnes i columnes dels periòdics i ha guanyat l'atenció d'un públic nombrosíssim.

Realment el tema és senzill i captivador. Posats a enlitr la dona en totes les seves manifestacions, no hi ha gaires homes que es quedin curts. Des del «conquistador» de barri fins al periodista carrinçol, tothom creu tenir idees noves sobre aquest particular.

La dona és una font inexaurible d'inspiració. Mentre els uns canten les virtuts de la seva ànima, els altres parlen de les línies del seu cos. Mentre hi ha qui s'accontenta amb les gràcies exteriors i més o menys plàstiques de la dona, d'altres cerquen gràcies reconduïtes i secretes.

Tot és qüestió de temperament.

Hi ha qui diu que la dona és una deessa, d'altres l'àngel de la llar, d'altres una distracció, d'altres una passió. Pel feminisme científic la dona és un problema. El senyor Valentí i Camp, no fa pas molt temps, quan encara portava aquella venerable barba de caputxi, va donar a l'Ateneu Barcelonès una sèrie de dotze conferències estudiant el problema de la dona sota tots els aspectes.

Ara les coses no han pres un aire tan greu ni fan auster i s'ha pensat més en la plàstica. No obstant, la imaginació d'alguns comentaristes del primer premi de bellesa espanyola els ha portat a parlar d'aquests dies de Santa Teresa de Jesús, d'Agustina d'Aragó i de la Venus de Milo.

Després de tot això hauríem d'arribar a la conclusió que la sort de la dona en el nostre país és envejable. Ja fóra així segurament si amb els entusiastes absoluts no convisquessin cert nombre de mascles incorregibles, constants adoradors de les dones dels altres i flagell de les pròpies.

Excessos periodístics

Amb l'entusiasme homenatjador d'aquests dies als periodistes se'ls ha escapat algunes «gaffes».

El senyor Pol de *La Veu*, feminista pel costat de la cuina, l'altre dia afirmava, tot equivocant-se, que la senyoreta que havia anat al concurs de bellesa de Madrid per a representar Catalunya era la reina de les modistes.

Una altra «gaffe» és la de l'escriptor Lluís de Tapia, en uns versos dedicats a València, terra de Pepeta Samper, o sigui Miss Espanya, que acabaven així:

Viva el pueblo de las flores
y el Blasco de las novelas,
y el Tribunal de las aguas
y el Chic de las Barraquetas.

ExceHents versos, si no fos que el Xic de les Barraquetes, l'heroi de Sarrià, no era de València, sinó de Martorell.

Dues persones distintes i un sol ex-rei poderós

Retallem de *La Vanguardia* el següent «exclusivo» de la seva interessant secció d'informació estrangera:

«Roma, 31. — Por cable. — El ex rey de Portugal y su augusta persona llegaron ayer de incógnito, habiendo salido esta mañana para Nápoles, después de visitar a la duquesa de Aosta. — Stefani.»

Conversa amb el Sr. Francesc Pujols

filosof i, per ara, veí de Martorell

Un tren ràpid ens porta al veí poble. A l'estació ens espera el distingit amic, senyor Pujols.

—Caram, caram, vostès per aquí...! Ja em dispensaran que els hagi vingut a rebre sense tenir ben fet el nus de la corbata... Les preses, saben? Ja se'n faran càrrec! Vaja, vaja... Doncs, què els porta per aquí...? Volen «fer el vermut»? Aquí mateix; al bar de l'estació... Els sembla bé...?

En Josep Maria Planas i jo som, mal ens està el dir-ho, fervents admiradors del nostre car i distingit senyor Pujols. La rebuda del notable autor del *Concepte general de la Ciència catalana* ens commou, verament.

—Venim a fer-li una entrevista...

—Caram... Això sí que és gros! Aquesta sí que no me l'esperava pas! Caram! Em sorprenen! Caram! Quines bromes tenen!

Francesc Pujols

Permetin-me, veig aquí al lavabo un mirall. m'arreglaré el nus de la corbata! Cal cuidar aquestes coses...

Una conversa periodística amb el senyor Pujols es pot començar, però no es pot acabar, perquè el senyor Pujols, com diria ell mateix, no s'acaba mai. Un home que és, tot en una peça i en una sola cèdula personal, filòsof, poeta, rendista, crític — de teatre, de llibres i d'art —, humorista, propietari, autor dramàtic, advocat, historiador, periodista i actualment porta part del pes de la política local de Martorell, sembla un home del Renaixement. Del Renaixement? Dispensin, tireu una mica més avall; arribem-nos fins a Roma i Grècia, passant per Palestina — talment com en un itinerari estiuenc del senyor Cambó.

Roma ha donat al senyor Pujols la veritat eterna del Dret; Palestina, la veritat eterna de la Bíblia, però no la veritat religiosa, sinó la veritat literària.

—Començo per agrair profundament la visita. Aquí em tenen «lluny de la ciutat», com creuen tots els que no es fixen que avui hi ha trens, automòbils, taxis, telèfons i radio-telefonía, que permet oir el Liceu sense moure's del costat de l'estufa de casa. Encara que la meua casa sigui, com veuran de seguida, modesta, m'estimo més una casa a quatre vents, voltada d'arbres, que un pis o piset, a Barcelona, encaixonat entre altres pisos, com una avantcambra del nínxol que ens espera després de morts. Ja he tingut el gust de saber que tothom m'ha criticat la idea d'anar a viure a fora, i jo, que tinc tantes pretesions de poeta, entre altres coses, li dic, des d'ara, d'una manera categòrica, que d'ací vint anys, tots els senyors fills dels que em critiquen, hi viuran. Ultra això, la vida del camp, o més ben dit, de poble, es presta molt més al treball que jo faig, que, com tothom sap, és de meditació i silenci.

—Vaja.

—Podríem anar a dinar, no els sembla? Tinc un viu sentiment que no m'hagin advertit amb temps, perquè hauria fet matar una llebre... però de totes maneres el vi és bo i crec que quedaré bastant bé...

—Estimat senyor Pujols, vostè sempre queda bé...

—Moltes mercès.

—De res, home, de res...

El malaurat Folguera deia que el senyor Pujols era un cas; un cas com un cabàs; com si s'haguessin juntat en ell Plató i Diògenes fent parlar el senyor Serafi Pitarra com prosa. El distingit Pujols té, com tothom sap, una enorme potència de generalitzacions i ens sembla que creu que des de Ramon Llull fins a ell, ningú no ha intentat la universalització de la ciència, ningú no s'ha apropiat a la veritat...

Això pot donar a entendre que el senyor Pujols és un pedant. Doncs, no. L'antípoda del pedant és el senyor Pujols. Quan escriu a *Papitu* coses verdes, d'un verd de pagèsia, molta gent es sorprenia que un filòsof escrivi xistosos bruts.

—Dispensin — deia llavors —, un servidor de vostès té la veritat, i un home que ha descobert, així com així, la veritat, si no fa una mica de broma pot fer sospitar a la gent entenmentada que en veure'l dirà: «—Malo!» i farà el signe d'estar tocat del bolet...

Tot l'estil del senyor Pujols fet amb frases corrents, com ara vostès mateixos podran comprovar amb la nostra conversa, fet també de totes les dites populars i de tots els a parts dels veïns de l'antic districte tercer de Barcelona, està en aqueixa definició.

El nostre caríssim Josep Maria Junoy S. J. digué de l'estil pujolià «que era un tros de pa moreno untat amb mel de Vilafranca». Exacte, això és l'estil i també la filosofia pujoliana, feta de pa d'eternitat saborosa, donada per la terra i feta litúrgica per l'església, i de mel que és la gràcia...

Arribem a la *Torre de les Hores*, propietat del senyor Pujols. Obriem la porta i ens trobem davant d'una caseta voltada d'un jardinet trist i ploraner. El noi Faust, fill del nostre amic, hi és. S'ha fet gran. Es ros i prim

s'assembla el seu pare quan aquest es va deixar retratar pel pintor Ricard Canals. Després de saludar el fill parlem de la tasca que prepara.

—Tinc molts llibres inèdits, uns completament acabats, d'altres que estan a punt d'acabar i d'altres que esperen la darrera confecció. Treball també en altres obres que tinc *in mente*, algunes de les quals ja fa anys que les hi porto, perquè no són sempre les primeres concebudes les que realitzo. Aquesta acumulació de material inèdit es deu, principalment a les dificultats econòmiques que representa en el nostre país la publicació, perquè jo, per la meua part, li diré que venen tan poc, que puc dir que em queden íntegres les edicions del que publico, perquè ningú no ho llegeix ni la premsa se n'ocupa, i si se n'ocupa és per parlar-ne amb un menyspreu olímpic, i jo, per solucionar aquest conflicte econòmic que em fa pagar tan cars els meus propis treballs, perquè com més treball, o més ben dit, com més públic, més diners em costa, he decidit comprar-me una premsa i tipus de lletres i fer-me jo mateix d'impressor, i també faig aprendre al meu fill Faust l'art d'imprimir, a part dels seus estudis particulars i les seves lliçons de piano, en la magnífica i ben assortida impremta d'ací Martorell, que és del meu estimat amic Bonell, un dels homes més intel·ligents que jo he conegut.

Anem a taula. Presentacions breus i cordials:

—La meua senyora, la meua mare... els senyors Tal i Tal...

Ja ben entaulats — podem assegurar que el dinar ha estat esplèndid i el viuet magnífic, tal com ens ho havia fet saber el nostre amic en arribar a l'estació —, hem insistit sobre la poca venda dels seus llibres:

—Tan poc ven?

—Molt poc... Figuri's que del meu avantdarrer llibre, la *Història de l'hegemonia catalana en la política espanyola*, publicat a casa d'un altre editor excel·lent, el senyor Tobella, que en féu una bella edició en dos volums, al preu de set pessetes i mitja cada un, només se n'han venut dos cents exemplars, i això és molt de doldre, perquè fa l'efecte que el nostre poble no té amor als estudis històrics, cosa aquesta que és molt important, com vostè sap, i jo sóc un home molt sincer, i per tant l'autorizo a comunicar tot això, i és més, pot comptar que el meu estimat amic, el senyor Puig i Ferrer, amb el qual m'uneix una amistat molt antiga perquè va començar

El fill del senyor Pujols fent de minervista.

el dia de l'estrena del seu admirable drama *La dama alegre*, i d'això ja fa alguns anys, com vostè mateix sap, ha tingut l'amabilitat d'encomanar-me una *Vida de Pitarra* per a la col·lecció que ell dirigeix i que crec que es titula, si no recordo malament, «Proa», obra que, precisament, ara estic escrivint, entretenint-m'hi molt, per l'interès cabdal que té la vida del dit fundador del teatre català, que va ésser un lluitador importantíssim, com de seguit tindrà el gust i la satisfacció de provar-li, com així mateix als lectors possibles de l'obra encomanada pel senyor Puig i Ferrer, el qual em féu tan excel·lents condicions econòmiques en encarregar-me'l, que vaig haver de dir-li, perquè no es fes il·lusió, que un servidor de vostès era un autor que no venia gaire i que no el volia enganyar, com no m'agrada enganyar a ningú, i, no obstant, el celebrat autor de *La dama enamorada* va tenir la bondat de mantenir-me l'encàrrec de la *Vida de Pitarra*, del que descobriré que si bé va fundar el teatre català, va ésser només que per fer la guita i brometa i per anar en contra del seriós moviment pairal del qual eren brillants mantenedors els senyors Almirall i Bojarull i els qui combateren a sang i foc el naixent teatre català per mantenir aquest esperit contrari a la importància del moment, fent observar també que de les cent obres que va escriure Serafi Pitarra, comptant-hi les gataades, tan sols varen tenir grans èxits cinc o sis, entre aquestes, *Les euros del mas*, *Les joies de la Roser*, *El ferrer de tall*, *La dida* i *Batalla de reines*, i tan sols quan anaren a una transacció els elements reunits sota el signe dels Jocs florals, manifestació literària del moviment pairal i la tasca del senyor Serafi Pitarra que deixà de fer-hi broma i tregué de les edicions allò que estaven escrites «amb el català del que ara es parla», com tots vostès recordaran si hi eren, o hauran llegit si no hi eren, per la qual cosa els felicito...

—I ja que parlem de teatre, no fa res?

—Veurà, el teatre, com tantes altres coses, m'ha inquietat en diferents estats de la meua vida i puc assegurar-li que en tinc dues o tres d'inèdites i perfectament acabades, a part de *Medeia*, editada, com tantes altres obres, pel meu compte particular, però resulta que

L'APERITIU

Les evocacions d'un barret fort.— En el nostre bar ha passat un «chapeau melon» untat de totes les llums imaginables. Probablement de manufactura anglesa passat per «chez Sools».

L'important del barret, a més a més del barret, és l'home que el duu. En aquest cas es tracta d'un personatge que fa vint anys va emigrar del primer «team» del Passeig de Gràcia. — Fa vint anys que el Passeig de Gràcia era més representatiu que ara.

Avui dia, aquest personatge del barret fort té una cara rígida de color vermell. Sembla fet d'un cartó intel·ligent. El nas i la barba d'aquest senyor arriben a una tan íntima confiança, que la boca i el bigoti gairebé no tenen espai i s'allargassen envaint les regions del maxillar, fins a les orelles.

Fa vint anys aquest senyor es passejava tot el dia estirat dintre un cotxet de joguina i un cavall diabòlic que no es cansava de produir bromera; tenia a més a més un gos amb els morros premsats artificialment, imposició de la moda de l'època.

Aquest senyor ens ha fet pensar en el temps més dolç de la nostra vida, perquè les persones i les coses tenien una certa gràcia de somni que no tenen ara.

Les grans «vedettes» de tots els amors es feien arrossegar per dos cavalls i anaven solitàries en una carretella descoberta. Duïen un vestit blanc o un vestit rosa que les tapava del coll als talons, com la cabellera de la Dama d'Aragó. I com que el cavall no corrien gaire, els nostres ulls les podien veure, podien apreciar tots el detallats del rostre darrera d'un vel finíssim. A més a més acostumaven anar acompanyades d'un llebrer rus, silenciós com elles.

En aquell temps Raquel Meller va venir al món i en una barraca del Paral·lel cantava cançons bastant canalles de gust tropical, vestida amb una camisa de color de safrà.

Igrames americans. — És un llibre d'acabar d'enviar Díez-Caneado. Un llibre breu que pot llegir-se en 11' 34". Hem demanat un ganivet de tallar fruita, i entre glop i glop hem anat desfent les arestes de paper.

Tallar un llibre així és com pelar una pera de Puigcerdà d'aquelles que no tenen cap punt mort.

Res més a propòsit per a un aperitiu silenciós que la companyia oceànica i ultramarina d'aquests epigrames de Díez-Caneado, tallats a estones amb una pompa plateada, de vegades perfectes i intel·ligents com una gota d'aigua.

Díez-Caneado ha estat fa pocs dies entre nosaltres; és el mateix de sempre; s'ha engreixat, però a la cara hi té aquell reflex d'un acalorat pàhld, com d'un home que acaba de fer un discurs.

Es, potser, dels escriptors del seu temps i de la seva talla i de la seva colla, el que ha sabut mantenir sempre a un mateix nivell la profunditat i la discreció.

no les represento, ni les puc donar a conèixer, perquè les empreses no me les volen, i encara que això ja és prou raó, també puc dir que jo, íntimament, tampoc estic segur del valor que puguin tenir, perquè agrasant-me el teatre amb deliri, confesso que no hi trobo concepcions prou originals perquè em donin el püt de presentar-les sigui com sigui i costi el que costi, com he fet amb les edicions dels meus llibres, però el meu treball d'estudiar la humanitat se m'emporta totes aquestes energies, perquè per això sí que estic disposat, equivocant o no, a lluitar fins a morir amb l'esperança de vèncer tots els que ara m'ataquen, em menyspreen o no tenen el gust d'escollar-me.

—Es a dir que de seguida que tingui la impremta tornarà a publicar aquella col·lecció de llibrets que anunciava a la coberta del darrer del llibret dedicat al senyor Gaudi?

—Sí, senyor...

Acabem de dinar. Hem pres cafè, copa i cigar i sortim a passejar per la carretera camí del Pont del Diable. Fa un vent que esver i que talla com la conversa del senyor Pujols.

—Com vostè pot observar, Martorell és un poble exquisit i tranquil. La vida ací és deliciosa i la gent em respecta molt, per la qual cosa jo els estic certament agraït. Figuri's que ací tothom em diu «senyor Paco», excepció feta del caporal de la guàrdia civil, persona molt simpàtica, que em diu «don Paco», i del venerable senyor rector, que em tracta de «senyor Pujols», i vostè ha vist que en poques paraules queda demostrat l'estat de bones relacions en què estic amb l'element diguem-ne oficial i popular...

—Abans, en citar el llibre *Gaudi*, m'ha fet recordar que en aquell llibre vostè fa una afirmació que seria molt convenient d'aclarir, i és aquella en la qual, en parlar de la religió catòlica, diu vostè que va néixer a Palestina i que ha de morir a Catalunya. I doncs, que seria tan amable de dir-nos el per què d'aquesta afirmació?

—No tinc cap inconvenient, i li respondré que aquesta explicació ja la tinc exposada en el meu llibre de *Concepte general de la Ciència catalana*, demostrant de manera clara i rodona que Catalunya ha estat l'únic país del món, la qual cosa ja pot afirmar-la amb lletres grosses perquè ningú no l'hi pot desmentir, que ha sabut plantar cara al poble d'Israel, que com vostè sap és el poble que ha dominat, i domina el món civilitzat en la qüestió religiosa, a base, com tothom sap també, de conquerir el pensament dels homes sense fonaments científics, cosa que és l'ideal del nostre Ramon Llull, continuat per la tra-

El cartell de Wiener i Doucet.— Wiener i Doucet són dos concertistes que amb dos pianos de cua fan una jazz. Les teclades de l'un escarneixen les del altre, es barallen, riuen, ploren, gemegen i arriben a una tendresa infinita o una bogeria integral, amb aquests grans aparells de geometria funerària que són els pianos, sense necessitat de claksons, encenedors automàtics, xeringues d'injeccions, boles de billar i altres instruments supletoris que usen les orquestres negres.

Aquests senyors només usen música de Gershwin, de Heywood, de Youmans i d'altres noms famosos entre els aficionats al disc de gramola, que és una de les aficions més delicades entre els professionals de la mandra intel·ligent, com, per exemple, l'admirat poeta i amic Alexandre Plana.

Wiener i Doucet porten, a més a més del seu art, un cartell per a les necessitats comercials pintat per Paul Collin.

Aquest cartell val tant com la gràcia dels dos músics, és un cartell vestit de frac, perquè només admet el blanc i el negre. Les cues dels pianos semblen uns grans fetges fets de carbó mineral, a través del negre es veuen unes ombres grises i blanques, una mena d'ectoplasmes que surten del cor desesperat de les teclades.

Un cartell així en una paret barcelonina canvia per un moment l'aire, sembla que a les dents se us enganxi com un estrip de boira confitada, i que els automòbils multipliquin per deu la natural olor de la gasolina.

Bagaria. — Ha fet una passada ràpida pel Bar, després ha sopat a la Barceloneta, i ha sortit a les taules del teatre Espanyol i ha saludat el públic. Després el sentim escoltant un tango amb molt poca fe. Bagaria duu una d'aquelles americanes que abans en deïem «uniforme de redactor d'*El Sol*». Americanes negres amb un fisonet de seda; l'americana d'En Bagaria és un anacronisme, la seva actualitat la podem precisar exactament entre el mes d'octubre i el mes de desembre de 1917.

A més a més, Bagaria no duu armilla, però duu elàstics i una corbata negra del temps dels «Quatre gats».

Bagaria no fa discursos, però aquella tonalitat trencada de la seva pell arriba a una concentració alarmant.

Sembla una gran bota que acaba el vi i embotella les mares del vi.

Sanguinària. — Entre el gris de la conversa i el soroll del fum es veu una dona sentada en un tamboret del bar. És una persona nova, encara no ha iniciat cap somriure per ningú.

Va vestida de color de pèsol tendre, i duu sabates de pell de serp.

Ha demanat un martini sec i s'entreté a fer una mica de sang a la punta de la palla que xucla amb el vernell del llavi.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

dió filosòfica catalana fins al també nostre senyor Balmes, que diu—la tradició—que la verdadera religió és la que està fonamentada en la ciència, i és per això que un dia o altre Catalunya, continuant la seva tradició, té d'arribar a realitzar l'ideal lullià que matarà la religió del poble jueu que és la que avui encara dura, encara que ja va per terra fins al punt que podem dir que si la religió catalana que la té de matar, no s'espavila i va de pressa, potser ja la trobarà morta i enterada...

Camí de l'estació, el senyor Pujols ens ha fet entrar a una taverneta, a mitja llum, on uns pagesos juguen a cartes i un vellet llegeix *La Vanguardia*. El senyor Pujols diu:

—Li agrairé molt que faci el favor de comunicar a tots els meus amics a qui he convidat més d'una vegada, que facin el favor de dir-los que tindrà molt de gust de rebre'ls a casa, que és la de vostès, per allò que vostès desitgin, però en aquest país, a més a més de convidar, fa l'efecte que els has d'arrossegar, perquè tinc fetes invitacions als meus amics Srs. Hurtado, Borralleras, de Sagarra, Aguilar i no volen venir ni estirats amb corda, sentint-ho molt, perquè si vinguessin en dia d'òpera, ja podien estar tranquils que no se la perdrien, perquè els la faria sentir amb el meu aparell de ràdio, que també és de vostès, i amb el qual no tan sols es pot oir el Liceu, sinó París, Berlín i Roma, encara que no estigui amb molt bones relacions amb el Vaticà...

—Vaja, la darrera pregunta, senyor Pujols, perquè el tren està a punt d'arrencar...

—Digui, digui...

—Què és el que actualment li fa més impressió dels nous valors a Catalunya?

—Miri, el que em fa més impressió li diré que, com sempre, des que sento aquesta mena d'impressions, és la poesia lírica i la pintura, i ara darrerament l'escoltura, que ací a la nostra terra produeix aquest esclat inexhaustible de genis que van naixent cada dia sense estroncació la font...

El tren arrenca.

—Passi-ho bé, senyor Pujols.

—Passi-ho bé...

FRANCESC MADRID

Martorell, gener.

La Revolució Política d'Alemanya

Les conseqüències de la guerra han estat el plantejament de greus crisis, que no tenen parí en la història. Règims polítics que semblaven desafiar el temps, han tombat com castells de cartes; idees abstractes han obtingut concrecions polítiques, que tothom pronosticava utòpiques; conquestes liberals que es mostraven definitivament fixades, s'han allomat al pes de morts que es creien soterrats; particularismes judicials impropis de figurar en l'ordre general d'idees han devingut ideologies polítiques de gran envergadura.

Aquestes crisis estan principalment representades per la política d'Alemanya, Rússia, Anglaterra i Itàlia. Concretament, per avui, a tractar de la crisi d'Alemanya, a la qual, per la seva intensitat i radicalisme, es pot donar el nom de revolució. Revolució perquè la política actual d'Alemanya és, a l'interior i a l'exterior, absolutament oposada a la política rectora d'abans de la guerra; revolució perquè el canvi no radica en la tàctica, sinó en la ideologia.

El règim polític interior d'Alemanya d'abans de la guerra era tan consolidat, que es podia permetre el luxe d'expedir idees dissolvents, i contenir en el marc estatal països més o menys enemics de l'Imperi. Exteriorment, Alemanya era encara més forta. La cultura, l'organització en tots els estaments socials, i la potència guerrera tenien bocabadats a mitja humanitat. La certesa de seguretat interna i la sensació justificada d'influència mundial originaren, potser, la idea que Alemanya havia d'ésser positivament el guiatge del món. I aquesta idea havia envaït amb tanta plenitud l'esperit dels alemanys, que, exaltant-se, s'imaginaven Europa com una tribu desorganitzada, anàrquica, que de necessitat reclamava un senyor capaç d'estructurar autoritàriament la dissoluta societat europea.

La victòria dels aliats esfumà la ideologia germànica. Si, per atzar, romanien algun alemany que no s'adonés del dal·taix, la bona li caigué dels ulls en veure que el seu país era posat a l'encant, que l'Estat fallia, i que el territori era ocupat i controlat per estrangers. Però una derrota no és completa, sigui la que es vulgui la seva magnitud, si no afecta l'esperit. L'esperit germànic després de l'armistici romangué incòmode. El que s'ensorrava era la ideologia autoritària, però no l'esperit. Si bé la ideologia autoritària és una de les característiques racials germàniques, no és sola; una altra n'hi ha de més constant i pròpia que aquesta. Que Alemanya espiritualment no fou vençuda, ho prova el fet de la rapidesa amb què reaccionà. En aquell moment, d'haver existit un aparell per a midar la intensitat espiritual, segurament que en cap dels ex-belligerants, la graduació no hauria estat tan alta com fou en els tres o quatre anys següents de la post-guerra a Alemanya.

Activitat espiritual vol dir ésser. Ésser. Heus ací la qüestió transcendental d'Alemanya. Ésser, i no empetint-se; ésser, i no d'acord amb la derrota material, sinó amb els valors morals. ¿Com podia Alemanya, volent ésser, acceptar el protectorat forçat o control, propi dels pobles vençuts, no havent despès, no havent perdut ni una calorí de la seva energia espiritual?

Les races, en llurs crisis profundes, troben els mitjans de renàixer en la seva pròpia riquesa espiritual. La voluntat d'ésser el mateix que es fou, la necessitat sentida per Alemanya d'ésser primera potència europea i guiatge del món, no l'abandonà ni en la terrible crisi que seguí a la signatura del Tractat de Versailles. La raça germànica trobà en el seu esperit la fórmula salvadora.

En aquell moment, tres ideologies polítiques prevalien a Europa: la socialista, l'autoritària i la de les llibertats col·lectives. D'aquestes tres, Alemanya n'havia de triar una. Objectivament totes elles tenien un prestigi entre els alemanys. Els pontífexs socialistes eren germànics, i el partit socialista alemany, un model d'organització. La ideologia autoritària era ben fàcil de rependre, i en aquell moment de relaxació social, hauria tingut l'èxit assegurat en les classes conservadores de tot el món. Finalment, la ideologia nacionalista era així mateix viva, puix que el règim federal és vigent a l'Imperi. Era necessari decidir-se. De les tres ideologies a escollir l'última semblava la més feble, mentre que les altres dues apareixien en consonància amb la crisi àlgida de tota Europa, la gran crisi proletària i la d'autoritat. Malgrat aquest aparent desavantatge, Alemanya escollí la ideologia nacionalista.

Cert que Lenin s'havia avançat implantant el comunisme, i Mussolini el cesarisme. A Alemanya, doncs, no li quedava altre remei, es dirà, que apro-

piar-se la ideologia nacionalista, puix que la socialista i l'autoritària estaven emmaridades. No; àdhuc que no s'hagués produït la revolució russa i la revolució italiana, Alemanya hauria escollit la ideologia nacionalista, perquè ni el comunisme ni l'autoritarisme són consubstancials amb la raça germànica i per consegüent inaplicables en la política d'un poble que vol ésser, essent ell mateix, única manera d'influenciar i de prevaler.

L'eficiència d'un moviment polític o social està supeditada a la potencialitat espiritual de la gent que el sustenta, o, si es vol, a la vellúria constantment renovada de les idees que caracteritzen la raça. No hi ha pas idees absolutament noves; les idees preteses tals són senzilles continuïtats més o menys desplegades, combinades o no amb algunes altres, totes elles però, igualment ancestrals, aplicades al moment polític que passa, o del qual es preveu l'aparició.

El comunisme, o amb més propietat, la dictadura del proletariat, no és a Rússia cap idea nova; la dictadura és una idea mare d'aquella raça, de forma que, la República dels Soviets és la repetició històrica de l'absolutisme rus, la continuació de la història d'un poble que no ha conegut la plena propietat, on el tsar ha disposat enterament de les vides, de l'activitat i dels béns dels seus súbdits. La tradició germànica no és pas d'aquesta llei. Tampoc s'avé amb l'autoritarisme permanent. El règim feixista tan sols pot subsistir en un país mil·lenàriament tiranitzat. La història de Roma i la dels pobles italians són fins a Garibaldi exemples de tirania.

Altra ha estat la història d'Alemanya; aquesta història es reflecteix tan més bé que en el mateix Imperi germànic, en les nacions poblades pel tipus nòrdic al qual pertanyen els alemanys. Suècia, Noruega, Dinamarca, Holanda, Anglaterra en part i els nuclis dominants dels Estats Units mostren quina és la història vivent i l'esperit de la raça. No hi ha pas en les nacions poblades per gent del tipus nòrdic ni comunisme, ni cesarisme. En totes elles hi ha, però, una idea dominant que té la seva expressió i realització política en dos mots: autonomia i federació. Aquest sentiment de llibertat col·lectiva és el comú denominador dels pobles de tipus germànic.

Si Alemanya, en la terrible crisi de la post-guerra, arborà la ideologia nacionalista, no fou per càlcul, ni arbitràriament. En realitat, ço que sembla una tria, fou una imposició: la imposició natural del valor espiritual més fort de la raça.

Saber el que Alemanya havia de fer i com s'havia de valer de la nova ideologia, fou el problema que, com tots els problemes vitals, es presentà de seguida.

M. ROSSELL I VILA

— Només tu m'has restat fidei, pobre amic meu.

(Giornale d'Italia)

VIDES PARAL·LELES

L'ensenyament de la història

Monsenyor Langénieux escriu en el prefaç d'un manual d'història per a les escoles dels Maristes:

« La història és la narració dels fets realitzats amb el permís de Déu pels homes que ell ha fet lliures. Aquests fets han d'ésser exposats i jutjats a la llum de l'Evangeli. Perquè la història s'ha de veure com l'evolució providencial de la humanitat al torn de Jesucrist, al qual les nacions foren donades en patrimoni. »

El senyor Léon Mousinac escriu en defensa de les divulgacions històriques fetes amb films soviètics:

« S'escullen els fets històrics rigorosament comprovats i s'exposen tal com un examen marxista exigeix. Altament dit, els fets històrics han d'ésser considerats segons una visió comunista, projectant els esdeveniments del passat damunt el pla social revolucionari d'avui, i així es fa veure la real continuïtat de la història i la veritat és més veritable. »

Està vist que no hi ha una gran inventiva per a trobar noves formes de complicar l'existència. Tots els que s'empesquen aquesta feina se segueixen els uns als altres com els catúfols d'una mateixa sinia.

EL CAFÈ

(Comèdia vella)

S'està produint, sens dubte, una fonda transformació radical en el mot i en el concepte de «Cafè». Resten ja pocs establiments que duguin amb dignitat i amb tot el vell prestigi pansit aquesta nominació. La noble rancior dels miralls entelats i dels vermells divans incòmodes té ja pocs representants. Tots els cafès són rics nous que fan una ostentació cridanera i violada de la seva riquesa.

Hi ha, però, encara al mig mateix de la ciutat, Cafès que porten tal com cal la seva vella fàula tradicional. Mantenen en el tripijoc de les noves velleïtats extremoses la sobrietat del seu honest arranjament. Són austers i remorosos, el foc sagrat que, com la flama a honor del soldat desconegut en mig del desfici inquiet de París, és una mena de recordança de l'immutable, una palpació de l'eternitat...

En els la roda del temps va triturant el blat de la vida. I no hi ha gra de les col·lites de les hores que no faci la seva pols de farina.

Aquest artlúgi que, amb patriarcal i amical filologia, s'ha anomenat *tertúlia*, fill, legítim i natural ensem, dels Cafès i que podríem, en definitiva, tenir com a nét, vingut a menys, del Senat romà, a qui l'Ortega Gasset qualificà de *tertúlia de síglos*, és no menys que l'exponent, la sal i la mirra de la vida modilena. El Cafè ha vingut a ésser, així, una expansió; un derivatiu.

Són, en veritat, els Cafès una mena de termòmetres. A desgrat de la temperatura que faci a fora, la veritable temperatura és la que marca el Cafè, establiment mirífic, on, com que serveix per a tot, de vegades fins hi donen una imitació bastant enginyosa de cafè.

Davant, enfront o en contra del concepte tradicional de Cafè («*Hay tertúlia*») està fent camí aquesta altra modalitat nova, mistificació pervinuda i presumida de cafè-bar o saló de té que no té fesomia característica i pròpia.

Però, també aquí, la tertúlia hi ha penjat el seu termòmetre.

Podríem dir, en resum, que tota la gràcia i tota la vitalitat dels Cafès plens de les remors i les ardidesses de les tertúlies i de les seves audàcies i crítiques, és el desequilibri entre llur temperatura i la temperatura exterior. No és prou, a resoldre'l, la declaració meteorològica d'una temperatura oficial.

Està clar: ço que primer se li acut a un hom de planver és que no faci al carrer la temperatura del Cafè. Tant com de dolbre és de criticar. ¿Què farem, Senyor, que al Cafè tot sigui calent si a fora està tot fred?

Aquest desacord o desnivell de termòmetres té potser dues solucions. O fer entrar als Cafès la fredor del carrer o treure al carrer la càlida vehemència dels Cafès. En fi de comptes, que no hi hagi calor més que als Cafès és talment una gran desgràcia i una vergonya. ¿No es podrien posar, com en altres llocs, brasers al mig del carrer?

De moment, es produeix un fenomen contrari. S'obren les portes a cada punt i el vent bufa en el caliu.

Els Cafès s'estan tornant llocs incòmodes i perillosos.

Sembla, doncs, segons les mides que es van prenent — els cafetaires i els fabricants de termòmetres s'han preocupat molt — que no es vol transigir que faci massa calor als Cafès.

Potser no seria mala cosa que aquells — tants i tants a Madrid! — que estimen, per a la seva expansió cordial i autèntica, el redós de la tertúlia cafetaira, per tal que ningú no els ho tiri en cara, treballassin perquè hi hagués (recordi's la solució dels brasers, suara al·ludida) un xic més de calor als carrers.

Ara com ara, tal com van les coses, s'està malament al carrer i al Cafè. I estem sense saber a quina temperatura quedar-nos. No ens resta altre remei que la dolça resignació amb la temperatura oficial, que és, naturalment, una dada falaguera per a les guies de turisme.

Potser semblarà tot això una frivolitat. Però m'atreveixo a creure que, tot al contrari, és un problema transcendental. En el fons, l'actualitat més interessant.

Tal com, en aquest terreny, estan les coses, podríem dir, parodiant molts discursos electorals del temps de la Solidaritat, que tot el problema es tanca en l'autonomia integral dels Cafès. O, a semblança d'aquell que volia fer les ciutats al camp, fer els Cafès («*Hay tertúlia*») en mig dels carrers.

Contribuir que els Cafès no siguin una cosa amorfa, ni freda ni calenta, és tanmateix una bona obra.

I potser, en el fons i malgrat intencions contràries, una escola d'energia cívica.

RAFAEL MARQUINA

Madrid, febrer.

Agència exclusiva per a la venda de **MIRADOR**

Societat General Espanyola de Llibreria, S. A.

Barbarà, 16

Telèfon 12781

BARCELONA

LA QÜESTIÓ ROMANA

UNES PARAULES DE SONNINO

Les darreres informacions rebudes donen com a molt segur un pròxim acord entre l'Església i el Govern d'Itàlia per a resoldre la famosa qüestió romana que va quedar oberta des de la caiguda del poder temporal del papa per la incorporació dels Estats Pontificis a la unitat italiana. Tan definitiu se suposa l'acord, que d'una manera oficiosa s'anuncia la reunió d'un Concili Eumènic en l'any 1930 com una consagració del nou estat de dret que de certa manera sembla que ve a restaurar el poder polític del papat després de seixanta anys de haver-se'n considerat desposseït.

Aquest esdeveniment tindrà una gran transcendència històrica i haurà d'ésser objecte d'una especial atenció — que no deixarem de donar-li — quan es realitzi. Però de moment, cal fer observar que les actuals negociacions representen una transformació substancial dels termes en què s'havia mantingut fins ara plantejat el problema, tant per part del Vaticà, com per part del govern italià. Per a donar una idea d'un dels aspectes més interessants que tenia aquest afer en els ambients polítics d'Itàlia abans del feixisme, ens sembla oportú copiar, com a més característiques, unes paraules de Sonnino, l'antic President del Consell i Ministre d'Afers Estrangers, parlant amb un dels representants més il·lustres del partit catòlic anglès.

« Els catòlics anglesos haurien de comprendre que la qüestió romana és molt més complexa del que imagineu. Vosaltres creieu que el papa i el Vaticà desitgen realment recuperar el poder temporal i que la qüestió romana no quedarà resolta fins que l'obtinguin.

Hi ha alguns personatges catòlics que efectivament pensen així, però no tenen cap influència. De tant en tant, quan els cardenals s'animen, també parlen en aquest sentit, però en el seu interior saben tan bé com nosaltres que la qüestió romana va quedar resolta el dia que les tropes italianes varen entrar a Roma l'any 1870, i que no pot interessar a ells ni a nosaltres arribar a una reconciliació. Cap de les dues parts no pot admetre que es pugui dir que el papa és el capellà

del rei. Aquí teniu el meu cas personal. Sóc protestant, però sóc italià. Jo considero l'Església com la més gran institució italiana, com el principal instrument d'acció per a l'extensió de la italianitat en el món. La seva jerarquia governant és gairebé tota italiana, i de fet, si l'Església ha d'ésser romana i administrada amb èxit, aquesta preponderància ha d'ésser mantinguda, perquè als italians ens seria difícil poder tolerar entre nosaltres un papa estranger, ni una jerarquia estrangera. Per això desitgem que el Vaticà sigui italià. Si es produís una reconciliació entre el papa i el rei; si el papa deixés de protestar contra el seu *empersonament*, no tardarien molt els catòlics estrangers a sospitar que el Vaticà és més italià que catòlic, i vosaltres — els anglesos com els altres — insistiríeu per a obtenir com una mena de representació proporcional en el Sagrat Col·legi de Cardenals. En el temps, aquest estaria compost d'una majoria d'estrangers. Un bon dia elegirien un papa estranger i ens veuríem obligats a demanar que sortís de Roma. Els homes del Vaticà ho saben prou bé, i és per això que persisteixen en una actitud anti-italiana i protesten contra la nostra *opressió*. De totes maneres, quan es presenta una ocasió de servir els interessos de l'Església amb acords parcials amb el Govern italià no deixen d'aprofitar-la, amb la condició, però, que no se'n parli. Seria difícil mantenir l'hegemonia italiana a l'Església si s'estengués pel món el dubte que els cardenals italians poden sentir aspiracions patriòtiques. Per aquest motiu quan parlem d'establir un *modus vivendi* entre l'Església i l'Estat italià, les dues parts estem d'acord en que convé més als interessos generals fer un pacte reservat en lloc d'una concòrdia massa aparent. »

Les previsions de Sonnino, en altre temps famós diplomàtic, sembla que no es confirmen. Si les informacions oficials són exactes, no tardarem gaire a veure'n els resultats. Pel dia 11, aniversari de l'elevació de Pius XI al Pontificat, s'anuncien declaracions definitives sobre aquest importantíssim afer.

**JOIES
RELLOTGES**

J. ROCA

RAMBLA DEL CENTRE 33
i Dassatge Bacardi 2.

FABIANÇ CATALA

Grans novetats en
Serveis de Cafè

Vaixella i Cristal·leries

Corts, 615 & Telèfon 12674
BARCELONA

Vda. de Josep Ribas

MOBLES I DECORACIÓ

CASA FUNDADA L'ANY 1850

Consell de Cent, 327 i 329. Telèfon 14657. - BARCELONA

Una matinada fresca o Jordi i Núria

"Sketch" inèdit de Rossend LLATES

Personatges | Jordi, 25 anys
Núria, 19 anys

Recó de la muntanya; una font amb el seu safareig sota un gran olm; un prat al davant amb un rec per on s'escola l'aigua que sobreix del safareig; el creua un caminet amb una passera feta d'un tauló. Tardor. Núria dorm sota l'arbre al costat de la font. Hora de sortir el sol. Jordi entra vestit de caçador, amb el sarró buit i la canana plena.

JORDI.—Aquesta és l'última. Cada diumenge resulta que m'haig de llevar a las tres de la matinada, i trescar fins a posta de sol. Després, el vagó de tercera atapeït i brut que em torna a Barcelona. Total per no tocar perdíu ni llebre. Ja estic tip de costes, serrallets, cingleres i torrenteres. Això de caçar s'ho han empecat els gossos i només és bo per a ells. Fet i fet, treballes més les festes que els dies de feina. (Se sent un tret.) Com es diverteix l'imbècil d'En Jeroni! Tots els perdiguers l'aclamen. El meu gos, quan ha vist que no tocava res, m'ha mirat amb insolència i se n'ha anat resolutament amb ell. Bon profit te faci, quisso! Al capdavant ets només, parlant amb perdó, un petaner. (S'adona de Núria.) Carat, una xicota que dorm. Això és una situació de cançó popular. El caçador i la pastora; sinó que no és cap pastora. És una excursionista, una de les que tenen la ceba de les muntanyes.

I fa goig.
Sí, sí. "Una matinada fresca" i "No em trobo perdíu ni llebre per a poder-li tirar"; ja es això... "Si em tira l'amor i em toca"... ara no sé més com va. Però el caçador tira un pom de violes al pit de la pastoreta, en la cançó "Les violes eren fresques", "i la nina es desperta"... Això de violes és un detall folklòric de gran importància. Es allò de "Flors i violes i romani". Per aquí no veig violes, només hi ha creixens a les vorades del rec. No! una pedreta... més ben pensat, aigua pura, fresca i regalada. (Fica la mà al safareig.) Redimoni, que freda! (Esquitxa la cara de Núria, ella bada els ulls mig ensenyada; i, després s'incorpora vivament.)

NÚRIA.—Què hi ha, què passa?... Ah! qui és vostè? Què hi fa per aquí? Vagi-se'n, vagi-se'n... si no se'n va, crido.

JORDI.—Perdoni si no demano permís per a entrar; m'havia imaginat que érem a l'aire lliure. Aquests arbres, aquest cel i aquesta muntanya m'havien, segons es veu, enganxat.

NÚRIA.—No estic per riure, jo; el que vostè hauria de fer, si tingués vergonya, és anar-se'n d'aquí immediatament. Es a dir, si tingués vergonya ja no s'hauria atrevit a despetar-me. Però si no se'n va, cridaré els de casa, sent?

JORDI.—Vostè em fa la cara d'anar al Palau de la Música Catalana tot sovint.

NÚRIA.—Jo a vostè no el conec de res, ni ganes.

JORDI.—Una cançó popular, que vostè deu haver sentit, de segur, té la culpa de tota la meua gosadia.

NÚRIA.—Com?

JORDI.—Com ho sent. No recorda allò de (canta) "Una matinada fresca"...

NÚRIA.—Ah sí! ja ho entenc.

JORDI.—Doncs, llavors, no crec que tingui inconvenient a perdonar-me, si m'he atrevit a posar en escena una ingènua cançó pastorel·la dels nostres avis.

NÚRIA.—Bé... però, al capdavant jo no el conec de res. (Va per alçar-se; Jordi l'atura amb un signe de mà.)

JORDI.—No en faci pas cas! ni jo a vostè. A casa em van posar Jordi. (Fa una reverència.)

NÚRIA.—Quina casualitat! I a mi, Núria. Jordi.—De manera que fem una parella d'En Folch i Torres, oi?

NÚRIA.—El lleix gaire? Ha vist "Els Pastors"?

JORDI.—Núria, vostè es riu de mi... ja sóc un xic grandet.

NÚRIA.—Vint-i-tres?

JORDI.—Vint-i-quatre; d'aquí un mes, vint-i-cinc.

NÚRIA.—No és cap edat.

JORDI.—Es i no és; segons per on se mira.

NÚRIA.—Jo, en tinc dinou.

JORDI.—Dinou anys? Dinou anys és, com si diguéssim, el rovell de l'ou dels anys. Un cap de nena amb una figura de dona; un cor verdenc i uns llavis madurs; uns pensaments de criatura, però amb l'esclat de llum de la juvenesa. És tota la malícia en tendre.

NÚRIA.—Vaja, vaja, vaja... (Fa com si volgués aixecar-se, però resta seguda.)

JORDI.—I... si, posats que estem a representar la cançó popular del caçador i la pastora, tiréssim endavant? Ara venen aquells versos: "Què feu aquí, galant jove, què veniu aquí a buscar?" El galant jove, mal m'està el dir-ho, soc jo, i vostè m'ho pregunta a mi. Jo li responc, en la cançó: "L'amor vostra, donzella, si me la voleu donar". Podem interpretar aquest passatge.

NÚRIA.—Ai no, això sí que no! Amb la caminada tinc els peus que em fan un mal que no m'hi veig. I quan els peus fan mal, el cor és insensible. ¿Què ho deu fer, que quan els peus ens fan mal, el cor sigui insensible?

JORDI.—No ho sé; misteris del cor i dels peus. Vagi a saber. Francament, jo l'havia presa per una de les de la ceba excursionista.

NÚRIA.—No puc veure les excursions ni les muntanyes. El mal és que el meu pare lleix. I un home, quan comença a agafar llibres, ja està perdut. Per culpa de les lectures del meu pare, ens toca llevar-nos cada diumenge a les tres...

JORDI.—Com jo.

NÚRIA.—Rodar per ci per lla...

JORDI.—Com jo.

NÚRIA.—Baixar i pujar, pujar i baixar...

JORDI.—Com jo, com jo.

NÚRIA.—Trepitjar pedres; esgarrinxar-te per les bardisses.

JORDI.—Exacte, exacte que jo.

NÚRIA.—I quan fa força fred, anar per la neu. El meu pare sosté que hi fa calor. Ho deu haver tret d'algun llibre. El que és jo, trobo la neu freda.

JORDI.—Naturalment. Núria, vostè i jo ens podem comprendre. Jo, guarnit de caçador com aquí em té, sóc una víctima. Fa cosa d'un any que em deixo ensarronar per una colla d'amics... Res, les males companyies...

NÚRIA.—Miri els de casa; fan gimnàstica sueca allà baix, a aquell prat... els veu?

JORDI.—Ah, sí! Són aquells?

NÚRIA.—Aquella senyora que està ajeguda i tira les cames enlaire i després les torna a baixar, és la meua mare; diu que fent-ho així acabarà per aprimar-se. Aquell magrissó que belluga els braços, és el meu oncle. Resulta que és un procediment infallible per fer-se més robust i més ample de pit. El meu oncle és vegetarià i d'un centre excursionista. És ell que va portar per casa aquells llibrots que ens han fet fer tant de camí.

JORDI.—(amb compassió).—Així es passa els diumenges?

NÚRIA.—També tirem fotografies. Cada diumenge és el mateix. Resulta un ensopiment. En tenim que no caben pels calaixos. La meitat no surten aprofitables i l'altra són iguals, idèntiques, semblen calcades de les del diumenge anterior.

JORDI.—Quina manera de passar les festes més ensopida que fem vostè i jo! I per ensopir-nos, ens fatiguem, encara. Fóra més bonic celebrar-les seguit o ballant una mica.

NÚRIA.—No pas sardanes!

JORDI.—Mal per mal, més m'estimo sardanes que no res. Que no ha estat mai a Sarrià?

NÚRIA.—Hi visc, Jordi, hi visc; allí no es parla d'altra cosa que de sardanes. En tenim per dinar, per sopar i... per dormir.

JORDI.—En canvi, a pagès només parlen de balls moderns.

NÚRIA.—Vet aquí l'única cosa que em faria viure a pagès. Tret d'això ja s'ho poden confitar els pagesos.

JORDI.—I els pastors.

NÚRIA.—I els rabadans.

JORDI.—I els vegetarians.

NÚRIA.—Si fins el poeta Sagarra, que va escriure, quan era jove: "Com les muntanyes no hi ha res al món", ara que té un bon pam de front se n'ha anat a les platges i no s'ha mirat cap més muntanya!

JORDI.—Vol creure'm? No en parlem més; parlant-ne, ens posem de mal humor i passem l'estona rondinant com dos vells. Vostè i jo, en comptes de trobar-nos aquí fets dues víctimes, hauria valgut més que ens haguessim conegut al cine; ens hauriem sentit més simpàtics. Mentre que ara, ens donem vergonya d'estar l'un davant de l'altre amb aquest aire de derrotats.

NÚRIA.—Ah! Si fóssim al Coliseum o al Pathé!

JORDI.—Què?

NÚRIA.—Res.

JORDI.—No; digui, ja pot dir.

NÚRIA.—Res.

JORDI.—Què anava a dir?

NÚRIA.—Res.

JORDI.—Doncs, miri; ja que vostè no vol dir-m'ho, ara li endevinaré el pensament. Si fóssim al cine, parlariem tranquil·lament asseguts (s'asseu a terra) més bé que aquí. Ai!

NÚRIA.—Què li passa?

JORDI.—Res, una punxa. Seguiríem aquells arguments romàntics; novel·les de portera, si vostè vol; però que, entre la musiqueta i la mitja claror, s'empassen com a bresques. Ens emocionariem; ens entendiríem plegats. Jo, a través de les fosques, endevinari la lluisor blava dels seus ulls. (Li mira els ulls.) Sí, són blaus.

NÚRIA.—(s'omiosa).—Ah! (Reprement-se.) No sigui ximple.

JORDI.—M'ha trencat les oracions amb aquesta interrupció i ara no sé què anava a dir-li; però estava molt ben pensat... Ah, sí! deia, doncs, que quan dos s'entendrien plegats per una cosa tenen una certa tendència a entendre's de l'un amb l'altre.

NÚRIA.—Quan jo vaig al cine només em miro les pel·lícules; no m'agrada que em donin conversa.

JORDI.—¿Però que no li sembla prou conversa callar plegats, l'un al costat de l'altre?

NÚRIA.—Què vol que li digui; com a conversa, no és conversa.

JORDI.—Doncs, què és?

NÚRIA.—No ho sé; és allò que en diuen estar de costat al cine.

JORDI.—Són les idees que es van gronxant dintre d'un cert endormiscament i el cor que endevina un altre cor, i aquell record del rosat d'uns llavis que has vist entre pel·lícula i pel·lícula i que llavors endevines, naturalment, amb la memòria.

NÚRIA.—Vostè endevina massa; ha començat endevinant-me el que pensava que jo pensaria al cine; després ha explicat que m'endeviniaria els ulls (que per cert que quan ha dit que eren blaus, no n'estava gaire segur, confessi-ho, i això, després de l'estona que parlem, és una ofensa). També diu que m'endeviniaria el cor, els llavis. Sap que li tinc por?... a veure si en comptes d'un jove és una sonàmbula!

JORDI.—Oh, si fos sonàmbul! me l'apendria de memòria; li escorcollaria els secrets de l'ànima; viuria dintre dels pensaments de

la Núria com el peix a l'aigua i no me'n mouria mai.

NÚRIA.—Potsé s'equivoca desitjant això.

JORDI.—Què vol dir?

NÚRIA.—Que les dones no som gaire poètiques; enganyem amb el físic; enganyem sense voler. Miri; li seré franca; tota l'estona només pensava en el maleit mal que em fan els peus. Em fa una malícia. Vingui'm ara amb romanticismes!

JORDI.—Núria; ja veig que vostè és cruel i coqueta amb mi. La franquesa és l'arma de la seva coqueteria.

NÚRIA.—Cadascú fa la guerra com pot; a més, vostè no és pot queixar. Ja li he advertit que tenia el cor insensible, per avui.

JORDI.—Per avui només?

NÚRIA.—Això sí que no sabia dir-l'hi.

JORDI.—Sinó que tinc por que se'n rigui, continuaria fent d'endevinaire.

NÚRIA.—Per mi, faci.

JORDI.—No; un altre dia.

NÚRIA.—Ara és vostè qui fa coqueteries.

JORDI.—Ens ho anem passant de l'un a l'altre.

NÚRIA.—Ja sap que les dones som tafaneres; apa, digui!

JORDI.—M'ha de prometre abans una cosa.

NÚRIA.—Segons què sigui.

JORDI.—Una cosa completament innocent.

NÚRIA.—Aleshores, per què em vol fer prometre?

JORDI.—Prometi.

NÚRIA.—Digui.

JORDI.—Doncs, que vostè, Núria, vostè i jo... que, a mi m'agradaria poder somiar, somiar!

NÚRIA.—Ui! com s'espatlla això!

JORDI.—Sento com una inspiració per dintre que no em deixa parlar; però que em voldria fer parlar; una cosa per l'estil al que deu succeir als volcans quan estan a punt de...

NÚRIA.—I jo sento haver-me'n d'anar. (Va per alçar-se.)

JORDI.—No; Núria, no. (Li agafa la mà.)

Les cançons populars, encara que no sovint, de vegades mereixen que el cor les escolti. Jo, des d'avui... ah... ah... (fa un esternut).

NÚRIA.—Ho veu com és diferent la Naturala i el cine? Vostè fa esternuts, jo tinc mal als peus. Jo em preocupo del meus peus i vostè del seu nas. Que prosaic! Manera d'estarnos l'un per l'altre; manera de ser sentimentals en aquestes condicions!

JORDI.—Maleïdes muntanyes! (esternuda).

NÚRIA.—Més val que ho deixem córrer. (Se senten crits de "Núria! Núria!") Ho sent? Els de casa em criden. Adéu. (Prova d'aixecar-se.) Ai, Ai! em fan mal tots els ossos.

JORDI.—Doni'm la mà. (L'ajuda i fa un esternut).

NÚRIA.—Jesús.

JORDI.—Gràcies.

NÚRIA.—Adéu.

JORDI.—Quan ens tornarem a veure, Núria?

NÚRIA.—No sé; dimecres anem a l'Orfeó...

JORDI.—Vol dir a l'Orfeó?

NÚRIA.—Miri; demà amb unes amigues, faré una escapada al Coliseum... Però, deixi'm anar.

JORDI.—Deixa-me'n anar tu.

(Teló ràpid)

BIBLIOTECA A TOT VENT

DONA RAPTADA

Per FRANK THIESS

Traducció d'ALFRED GALLARD

3 pessetes

És la trajectòria d'una passió culpable; de l'enlluernament primer fins a la freda lucidesa final en què tot és, pel protagonista, motiu d'auto-acusació.

Edicions PROA, Riera Folch, 40.-Badalona
Oficines a Barcelona: Asalto, 49, entr.

Amics de la Lectura

El més gran assortit de Barcelona en llibres francesos, anglesos, italians, espanyols, catalans, etc., els trobaran a l'antiga Casa PIAGET, fundada en 1845, anomenada

LLIBRERIA FRANCESA

8 i 10, Rambla del Mig

ELS LLIBRES

EL COMTE ARNAU, poema de Josep Maria de Sagarra

Deu mil versos sobre un tema essencialment dramàtic, tivant de saba racial, generós de llum i de color com *El Comte Arnau*, de Josep Maria de Sagarra, no és cosa de cada dia ni de cada any, en la nostra vida literària. És un fet tan extraordinari — si més no per les proporcions i per l'ímpetu que tanca — que es fa difícil de comentar-lo en un espai limitat. Tractar d'una obra com aquesta és perillós. El corrent és tan fort que, en abocar-s'hi, un hom n'ha de sentir l'atracció vivíssima. Hi ha tan belles imatges, és tan sucós i sobreixidor de tota mena de sensacions, la nostra llengua hi canta amb tan ampla sonoritat, que un hom té por del deliciós vertigen que se l'enduria. Qui, després de llegir un cant d'aquest poema, no senti una bonior enterbolidora i excitant, ja pot renunciar a llegir versos, perquè tots els secrets de la poesia romandran, per ell, rera una porta tancada. Per judicar el poema cal, però, aclarir-se d'ulls i deixar-se dur una mica pel seu corrent. Cal imaginar que un hom devé confusament substància de l'obra poètica, perquè no es poden comprendre les coses sense, abans, posar-se en el lloc de qui les ha fetes.

La crítica peca sovint de manca de simpatia intel·lectual. ¿Cóm és possible penetrar en la trama complexa de les intencions i atenyements d'una obra, qualsevol que sigui, si hom és cohibit per una sensació d'abstenidors antipatia? Potser és per això que Sainte-Beuve fugia tant dels seus contemporanis i s'entretenia a furgar en altres segles, lliure de seguir les actuacions i repulsió del seu gust. És per això mateix que el crític obligat a parlar d'un llibre del seu temps, més acostuma a descobrint la seva doctrina estètica (o, si no tant, el seu tarannà), que no pas ens fa adonar de les excel·lències o defectuositats del llibre de què parla. No tothom sap oblidar els seus sentiments en judicar els sentiments d'un altre. No tothom es plau en la discrepància i en la contradicció, via que pot dur a la veritat més de pressa que no una desinflada coincidència.

Aquesta actitud de simpatia de l'esperit és imprescindible per llegir un poema. Si un desconegut ens confessa quins són els poemes que ha pogut acabar i els que hagué de deixar a mig camí, ens donarà mig feta la feina de definir-lo. Sabrem si és un temperament digressiu o dissertador, abstracte o amic de coses concretes, quin dels cinc sentits predomina en ell i tot un raig de coses més. *El Comte Arnau* és un poema que ajuda molt a crear en el seu lector una atmosfera propícia. És un poema d'intenció èpica i de potència dramàtica. Molts dels seus versos reclamen l'amplitud d'una sala d'espectacle. En llegir-los sentiu que la vostra veu interior puja de to. Són versos que es podrien traslladar del poema a un drama, sense perdre ni mica del seu meravellós espurneig. Cada un dels deu cants d'*El Comte Arnau* són com un acte d'una tragèdia magnífica. A En Sagarra no li costaria gaire d'escenificar el seu poema. Als que creuen que la poesia èpica i la poesia dramàtica són, com en la mitologia, dues muses distintes, se'ls podria oferir *El Comte Arnau* com un exemple contrari. La poesia és èpica bon punt arriba al domini imponderable de la grandesa, en trobar el to més alt de l'expressió, en mesurar les accions i passions humanes amb mides més fines que el centímetre. I la poesia és dramàtica si dona consistència de vida al somni, admetent que és com un somni tot el que es pot deslligar de la realitat estricta. Les dues condicions essencials d'*El Comte Arnau* són la grandesa i el dramatisme. Un dels mites més bells de la nostra terra — és a dir, un somni cristallitzat en llegenda — és dotat, en aquest poema, de les màximes aparences de vida. I aquestes aparences són tan fortes que en molts moments la pura substància lírica s'emmotlla en vividores formes de diàleg, i els personatges s'acosten a parlar-nos a cau d'orella. Ça i enllà de la lectura, sentiu de vora la calidesa de l'alè del Comte Arnau, o un lleu fregadís de la pell blanca d'Adelais.

Sagarra ha emprat per nucli del seu poema un dels mites més rics en dramàtica de la nostra lírica popular. Si *El Comte Arnau* és la nostra cançó més vella, la de rels més enfondides en el pòsit de records medievals, és també una de les llegendes més vividores, que no perden actualitat ni frescor. Parla del que no és d'ara ni d'abans, sinó de tots els temps. És l'encarnació d'una mena de vida, tan arrapada a les coses terrenals, que la concentra tota en la pura acció, més enllà del mal i del bé, per sobre les defenses de la moral, indiferent a les conseqüències i a les causes. Quan el contacte amb la terra és trencat, és quan la consciència es desvetlla, i llavors la ingravidesa de l'esperit sobreix de tot el que ha perdut la carn, i tant enyora la bellesa dels arbres i les muntanyes — que abans no veia — com li requen els gaudis del cos, esdevinguts fantasmes inaferrissables. És una qüestió tan vasta que mig món cap dins dels seus límits; tant l'amor del cor com l'amor dels sentits, les passions i les accions humanes. Bon part de la filosofia i de la teologia tenen innombrables punt de tangència amb l'amplíssima corba que descriu aquest desig insatisfet de tots els Comtes Arnau que hom pot imaginar.

D'aquí li ve la grandesa al mite del cavaller que després de mort encara corre a cavall, i deixa fumeres i olors de sofre, i té unes mans que es poden veure, però que cremarien al qui gosés tocar-les. És un mite que amb el nom del Comte Arnau o amb

cent noms diversos pot omplir mil caires d'imaginació vagarosa.

En el poema de Sagarra, aquest mite s'individualitza amb una fermesa i una claredat que l'allunya de tota imprecisió i de tota boira de simbolisme. Tot i essent un símbol, el seu heroi es comporta com si no ho fos, al revés del que passa en tants poemes èpics o dramàtics. El Comte és un home de nou pams d'alçada, negre de barba i amb els ulls «d'un to com la fulla de l'alzina». És un home que fa molt de mal i sap que en fa, que imposa com a llei la mida de la seva voluntat. Ell diu:

la llei que guia el meu camí és aquesta:
la llei de les cinc ungles de la mà.

I si li diuen que ve d'algun recó de l'infern la llum que porta dins, ell contesta:

la meua llum ve de les meves venes,
i a les venes tan sols s'hi cria sang.

No nega cap de les seves accions ni vol justificar-les. Mentre la mort és lluny, la seva consciència és un lloc immòbil, on no cauen pedres. El seu pensament no allarga més que els seus sentits:

palpem les coses sens tocar-ne el fons,
obrim els ulls, movem les dents i els llavis
i no vulguem saber-ne les raons.

El Comte és l'home que ara hom anomena primari, l'home que va al dret, que diu la veritat i no deforma cap impuls del seu cor. Un corb que voleteja pels marlets del castell li diu tot el que és:

Els com un sant, però els un sant del mal.

Un mite com aquest és prou per omplir la més forta armadura. Sagarra hi ha posat deu mil versos que s'aguanten com una cascada poderosa, sense afluyaments ni regirades. Són dues mil cinc centes quartetes en la mateixa forma. La primera i la darrera semblen compostes en una mateixa hora. Les dues dates que les separen són inexistents. La data de 1922, en l'obagor boscosa de Viladrau, i la de 1928, vora la blavor de Port de la Selva, són el cap i el terme d'una ratlla tan seguida que ningú no en descobrirà les intermitències ni les lligades. El poema acaba amb el mateix respir i el mateix esperit amb què fou començat. Unitat de ritme, unitat d'imaginació o de propòsit, unitat d'estil. És per això que produeix — em sembla a mi — la impressió de fluidesa compacta de les cascades que no s'aturen mai, impressió que no ens donaren els deu cants, amb epíleg, de *L'Atlàntida*.

En aquest corrent sonor i lluent de deu mil versos, hi ha tot el que ha sentit i ha pensat En Josep Maria de Sagarra en la seva obra total. Condemnar — en qualsevol caire — *El Comte Arnau*, valdria tant com negar-li la vida. Tot el seu poder líric hi és posat amb tot el que té de positiu i el que pugui tenir de negatiu. És un exemple magnífic de potència verbal, i la força del so és prou per ofegar les estridències que orelles massa delicades hi han denunciat. I si, després de llegir *El Comte Arnau*, encara ens retreguessin el tema de la «poesia pura», caldria respondre — com un dels poemes més purs del nostre temps — que la tendència vers una bellesa massa conscient, massa allunyada dels sentiments i efectes tinguts per vulgars, ens duria a un estat que de tan eteri seria inhúma. ¿Qui pot assenyalar els límits que destrien el domini de la poesia, domini d'idees, de sentiments, d'imatges i de paraules? Sagarra és dels que no s'aturen davant de cap tanca ni de cap mur. Per ell la poesia és multifòrme, tumultuària, barrejada i contradictòria, com ho són els homes i com ho és la vida. La seva obra no és retallada i dibuixada com un jardí francès, sinó espessa i profunda com un bosc. I fóra cec qui no s'encantés amb els mil raigs de llum que aclareixen l'espessor verda i humida d'aquest poema evocador, a través de la sensibilitat d'avui, d'un tràgic somni medieval.

LLUIS BAGARIA A MIRADOR

Magre i angulós abans, amb cara de mulato destenyit, en temps de les resonants exposicions de caricatures personals al Faians, de l'imperialisme artístic d'En Santiago Segura, protector d'artistes i màrtirs. Gras i rodonet ara, amb la mateixa cara de mulato d'abans, però; una discreta panxeta de taverner dessota la xalina negra i arrossegant un magnífic auto descobert, fabricant de refredats, fent dringar la moneda a la butxaca de l'abric, heus aquí que ens ha arribat de Madrid en Lluís Bagaria. L'auto, certament, no està gens de content de trobar-se a Barcelona, perquè no pot córrer, amb prou feines camina, va a peu, i es veu obligat, pobret! a aturar-se a cada cantonada, a cada cafè, a cada redacció de diari i mil llocs més on el seu flamant propietari entra a saludar les bones amistats dels temps heroics.

PASSARELL

Bohemi magnífic, En Bagaria és, amb auto o sense auto, el mateix de sempre. I encara no li sobren dos dies, ja és Barcelona a rodar, com abans, per les poques penyes que resten d'aquells temps enyorats. I diem bohemí expressament, perquè amb En Bagaria el tal qualificatiu no és pas una etiqueta més o menys literària, com és amb altres, sinó perquè equival a dir neguit, inadaptació, rebeldia, tot això que aquests darrers anys ha florit en les seves caricatures magnífiques d'*El Sol*, documents del nostre temps.

Bagaria ha visitat la nostra redacció. Podem assegurar que En Bagaria col·laborarà a MIRADOR, notícia que segurament plaurà als nostres lectors.

— Però què voleu que us faci — ens ha dit En Bagaria —. És tan difícil el meu art en aquests temps! Em sembla que m'hauré de posar a escriure i a il·lustrar-me les informacions periodístiques.

El dibuixant que subscriu es fa una mica enrra en presentar En Bagaria als lectors de MIRADOR, presentació que només pot motivar la llarga absència del nostre company.

JAUME PASSARELL

Es prodigioso

el resultado obtenido en el cutis a los pocos días de lavarse con el Finísimo Jabón Blancaflor. - Son ya muchísimas las personas entusiasmadas porque han visto desaparecer de su rostro, granos, escoriaciones y eczemas. - Pero también son muchas las que, aún teniendo la piel sana, han obtenido una finura de cutis extraordinaria lavandose cada día con el Jabón

BLANCAFLOR

elaborado con las untuosas Aguas Termas de La Garriga. Haga Vd. la prueba hoy mismo y dentro unos días mirese en el espejo. Vd. recordará para siempre la hora en que hizo este feliz experimento. - No espere a que se le termine su "otro" jabón. Empiece ahora y así podrá comparar.

EL TEATRE

TEATRE NOVELTATS

L'agulla roja, drama de H. R. Lenormand, traduït al català per J. Pous i Pagès i Carles Soldevila

Es la segona vegada que gràcies a la iniciativa de l'empresa de Novetats ens posem en contacte amb el teatre d'aquest autor francès, més aplaudit al centre i nord d'Europa que a la seva mateixa pàtria. Aquest sol fet diu prou clarament l'elevada categoria que Lenormand ocupa en el teatre contemporani. La seva producció teatral, avui ja considerable, és una de les manifestacions més fortes, més personals, de la literatura dramàtica universal.

Els efectes diferents que produeixen la lectura i la representació de les obres de Lenormand, són la demostració més eficaç del seu temperament de dramaturg. En la lectura, el literat, el líric, s'imposa; en la representació, sembla que el literat s'eclipsi i deixi passar a primer terme el dramaturg, amb un impetu dramàtic que de vegades degenera en obsessió melodramàtica. Aquesta diferència vol dir que l'autor escriu pensant en l'escenari a través del literat; aquesta posició és la fórmula ideal de la dramàtica, l'única que ha produït obres immortals. Si el teatre ha perdurat, ha estat gràcies a aquesta condició. La literatura és la sal que preserva l'obra dramàtica i li manté intactes les qualitats amb el gust i el perfum originaris.

La dificultat està a dosificar aquesta intervenció. Potser només el geni de Shakespeare ha pogut resoldre el problema d'animar la retòrica amb la turbulència torrencial de la vida, d'una manera definitiva; en general, però, la dosificació d'aquests elements substancials no és tan perfecta, i en el moment decisiu, quan l'obra apareix a l'escenari, el predomini d'un o l'altre d'aquests elements falla el plet.

En el cas de *L'agulla roja*, el literat no marxa al pas del dramaturg; evidentment els personatges diuen frases boniques, però la bellesa d'aquestes imatges no concorda prou amb el moment escènic que les suscita. Arriben a l'espectador com bales mortes; l'actor instintivament sent que no farà bala; les pronuncia per elevació, diríem; cauen damunt l'espectador amb una resplendor ingratívola i fonedissa. L'actor les llença, l'espectador les recull; però, per un fenomen de simultaneïtat, l'interès, l'intermediari, queda anul·lat automàticament. És com el telefonista que ens comunica una notícia sensacional; rebem la notícia que ens commou i instantàniament oblidem el funcionari. Aquest oblit involuntari de l'interès, que és el que ha de donar l'accent de la vida, és fatal per a l'obra.

Insistim en aquest punt perquè aquest des acord entre el literat i el dramaturg en *L'agulla roja*, de bon començament fa creure que l'autor adopta un criteri simbolista; al final veiem que ens havem equivocat, però mentre dura l'equivoc l'obra perd consistència i vigor, qualitats que no es recobren fins l'últim quadre del tercer acte i es mantenen amb èxit fins que el teló cau definitivament.

Fins en aquell moment no esclata el drama, humaníssim, amb tota la seva ferotgia; quan s'encaren marit i muller, lligats per l'amor, separats per forces contràries irresistibles, arribem on l'autor volia dur-nos; d'allà endavant el camí és pla, l'autor domina com sobirà de l'escena i l'espectador es rendeix al poder de l'artista.

El viatge es lent i esgarriador. La tècnica fragmentària de Lenormand usada també per altres autors moderns, és traïdora; dona avantatges per a l'anàlisi, per la gradació, per la descripció de l'ambient i de l'accessori, però obliga a l'espectador a un esforç imaginatiu que el pertorba i el fatiga i l'autor hi perd. En l'època isabelina i en el segle d'or espanyol, la penúria de recursos escenogràfics justificava les freqüents translacions de lloc de l'acció. Els progressos materials han permès als autors moderns d'adoptar aquella forma antiga, no per força, sinó a gràcia; la inspiració d'aquest recurs, però, ha estat el cinema. La pel·lícula, justament perquè és muda, exigeix la narració plàstica prolífica; Lenormand, com tots els que aprofiten aquest recurs, no fan sinó aplicar a l'escenari aquesta forma narrativa i per tant concedeixen una importància excessiva a l'ambient.

Aquesta preocupació és ben visible en *L'agulla roja*; l'autor s'entreté en escenes superflues; el gust de la narració plàstica fa perdre el temps en cants, tocs, músiques, canvis de llum, episodis destinats només a consolidar l'ambient al qual es dona una bel·ligerància innecessària. Aquesta tècnica correspon a un concepte líric-realista,

sostingut per molts autors moderns. És un criteri germànic que concorda amb les realitzacions cinematogràfiques patrocinades per la Ufa.

En una penya barcelonina freqüentada per devots del cine, s'han format dues col·les que s'adjudiquen mútuament aquestes qualificacions: «podrits de la Ufa» i «naïfs de la Paramount». En aquestes dues denominacions hi ha expressats dos criteris estètics ben concrets. Doncs bé, Lenormand és un «podrit de la Ufa». Jo no sé si aquest home té fe, si és protestant o catòlic; però estic segur que creu en el dimoni. S'ha dit que gravitava en l'òrbita del freudisme, i ell ha rebutjat enèrgicament aquesta dependència. Crec que té tota la raó; ell no creu en el predomini de la sexualitat, en els determinis de l'individu. És cert, les seves figures no estan dominades pels poders «genn-

mis de fer ensenyar, en un moment o altre, a tots el personatges, fins els episòdics, la part demoníaca que tenen.

En aquest aspecte Lenormand més aviat coincideix inconscientment amb Adler, el deixeble de Freud que ha corregit la doctrina del mestre, i afirma que el principi essencial de la sensibilitat humana no és ni l'amor, ni la voluptat, ni la fam, ni la set, sinó la joia de la dominació i la vergonya de la humiliació, és a dir, l'orgull, el primer dels pecats capitals. I jo diria que, efectivament, és l'orgull satànic el mòbil ocult de tot el teatre de Lenormand.

Per això, per aquest satanisme, aquesta obra no té «àngel», no és simpàtica. L'acció, com en *Les ratés*, s'inicia amb un idíl·li que fa concebre justificades esperances líriques; l'amor contrariat d'un home i una dona sempre és prometedora, escènica-

Escena culminant de l'últim acte de «L'agulla roja».

ratrius», com sosté Freud; el «refoulement» dels seus personatges no resideix en les cavernes de la sexualitat; el seu impuls secret, és un impuls destructiu, un desig de mal. Diríem que és un maniqueu qui escriu aquestes obres on les quals, sempre al capdavant, com en *L'agulla roja* i en gairebé totes les altres obres, el determinant de la catàstrofe és un impuls obscur de destrucció, de mort.

En aquesta obra, Clara ens confessa en les últimes rèpliques amb el capellà — un sacerdot de fe contestable — que ella és positivament culpable de la mort del seu marit. «Qui ha alimentat la seva ànima d'inquietuds i el seu cos de voluptats? Qui ha agitat el seu esperit? Qui ha fet tornar perresosos els seus membres? Qui ha destruït el seu instint de muntanyenc? Qui l'ha fet anar a l'Agulla roja, vacillant, minvat? Sense mi, Pere, no hauria rellicat... Sóc més culpable del que semblo, perquè he volgut la seva perdura: qui sap tot el que pot el desig? En estimar-se, corria cap a la mort que jo havia somiat per ell. He mort el meu marit!» Després d'aquesta declaració cruel, solemne, tot el que semblava simbolisme al començament de l'obra, el conflicte mateix entre marit i muller, perd jerarquia. És això altre el que interessa l'autor; és l'existència d'una potestat del mal que governa els nostres més obscurs anhels.

D'aquest maniqueisme neix un fatalisme glaçat, un gust per la malesa. Al final del segon acte hi ha un tret ben revelador en aquest sentit. Després que Pere i el pare de Clara s'han abraonat i han rodolat per terra escumejant de ràbia davant de la filla i de l' enamorada, el pare en sentir-se vençut, escup a la cara de la seva filla, que no ha comès altre pecat que enamorar-se d'un pobre muntanyenc, tot el passat abjecte de la seva mare: és la filla d'un rebec d'hostal i d'un marxant de cavalls. Pel tot amb què parla aquest pare en el primer acte, sospitavem perfectament tot el llot de la seva vida tèrbola d'aventurer de la pampa; en la vida d'aquell home hi ha moltes coses inconcebibles; la filla, però, ho ignora i està, si no orgullosa, satisfeta dels seus ascendents. La missió d'aquesta figura en l'acció dramàtica acaba en aquest final d'acte d'una violència repel·lent. L'autor ha de treure's del davant aquest personatge que li faria nosa, però no sap desempal·lar-se'n sense fer-li cometre una vilesa innecessària. L'autor sembla que tingui el compro-

de peripècies patètiques; l'obra, però, com l'altre, també es descaragola cap per avall; a cada pas que dona, penetra més en la regió subterrània, tenebrosa dels desigs diabòlics; va cap a l'infern. En aquesta, però, hi falta aquella grandesa, obscura i tràgica que el sacrifici per amor dona a la ruïna moral i social d'aquelles dues figures desesperades. Aquí tots el personatges parlen bellament, formulen imatges d'una plasticitat magnífica; però, ningú no es sacrifica per ningú; tothom manté els seus interessos amb un fredor agressiu que espanta. A l'escena es crea una atmosfera de passions mortals amb una temperatura sota zero; els personatges tenen l'ànima esterilitzada per al bé i la pietat; hi manca l'emollient d'una ditada de compassió que desporti la simpatia.

I d'aquesta manca de simpatia en pateix tothom que hi intervé: traductors, intèrprets, directors i empresa. És evident que si l'esforç que han dedicat a aquesta obra, que no és pas de les millors ni més característiques, l'haguessin aplicat a una altra de més comunicativa, els elogis a tots plegats haurien crescut en progressió geomètrica. Ara, però, als elogis que corresponen a l'encert evident de tots, cal afegir-hi els que pertiquen a l'abnegació.

CARLES CAPDEVILA

Saineterisme

Per sainets deu ésser una cosa a l'abast de totes les fortunes o de totes les intel·ligències, car en poc temps ens n'ha caigut una pluja al damunt. Ara, que tots s'assemblen. La noia maca, víctima d'un home pèrfid, que en adonar-se de la seva pèrfidia el menysprea i es casa amb un home bo amb vocació de carregador de paquets que l'estimava i no li ho gosava a dir. Tot això emmarcat en un ambient popular, per exemple: gent de plaça, cotxers, etc., etc.

Aquesta és la nova recepta de fer sainets, que ens permetem recomanar a totes aquelles persones a les quals no els agradi gaire el treballar i vulguin, no obstant, cobrar unes bones mesades.

Ara bé; el curiós del cas és que això del sainet es pot tornar una mena de plaga. Els símptomes resulten sospitosos. Fins ara el focus estava localitzat al districte cinquè. Però ja s'ha estès i ha arribat fins al carrer de l'Hospital.

Cal tenir-ho en compte, perquè totes les malures que d'uns quants anys ençà hem patit a Barcelona vénen d'aquell lloc — que per altra part es propicia a tota mena de literatura barata, encara que sigui de sainet. Recordeu la grip, el tifus, les bronco-pneumònies, i penseu que el saineterisme pot arribar a ésser una cosa semblant, per no dir pitjor. Hom, en llevar-se, pot ésser una persona perfectament normal i, en tornar a casa per sopar, sentir-se un doloret al costat i, ai, què tinc! ai, què tinc!, parir un sainet.

Ja hem dit que el primer focus es produí al Paral·lel i que ara s'ha propagat fins al carrer de l'Hospital. Com que el símptoma és, realment, un símptoma alarmant, ens permetem recomanar a qui sigui que es faci els possibles per a evitar-ne la propagació.

“ALTITUD”

Poema musical de Frederic Mompou

Francesc Costa, a qui l'autor dedica aquesta darrera obra seva, en el segon dels seus concerts, ens l'ha dat a conèixer.

De tots és coneguda la personalitat de Frederic Mompou, l'artista creador, del qui diríem, parlant en llenguatge platònic, que ha estat divinitzat per la cultura musical de la nostra raça. Coneixem bé les seves *Cançons i dansa* i fins la seva manera de fer música i de fer eixir de les nostres cançons populars un acord de notes magnèticament atretes, i per consegüent, de la seva obra neix una consideració personal en la història de la música, i per nosaltres, que hem aportat a la música universal la llum nostra per mitjà de Frederic Mompou, el record de la reina Constança d'Arlès, que portà a la cort francesa del rei Robert els trobadors provençals.

En l'estètica de Frederic Mompou, *Altitud* té una transcendència.

Abans d'*Altitud*, no trobem mai l'accent passional o patètic, l'obra tota del nostre músic té una fredor de cosa trobada, de puresa que torna a la vida, com la té, per dir-ho amb la vista, la imatge de la Mare de Déu en alabastre del trescents, avui a la col·lecció Plandiura.

Com aquesta Verge, les obres de Frederic Mompou tenen l'excelsa virtut d'ésser anònimes, expressen una filiació originària, d'un estat cultural d'un poble i són dites en l'idioma universal amb expressió sensible.

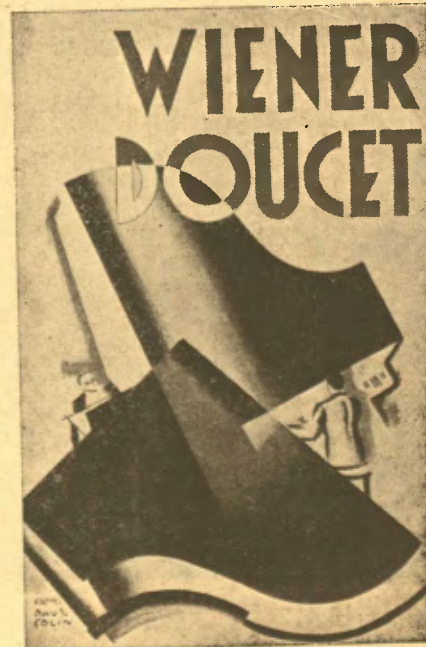
Però en *Altitud* comença Frederic Mompou la forma dialogada — un diàleg del músic amb la seva música d'abans — i per això hi ha un moment en què se sent entrar, incoar en l'obra l'estat estètic de consciència. *Altitud*, és un poema, però no segueix cap argument literari; descriu l'expressió d'aquells elements que per haver perdut la seva individualitat física — com els arbres i paisos vistos des de muntanya, o els sons del camp al través de l'espai — han convergit a fer-se elements d'una sola sensació.

Fins gairebé a mitja obra se sent tan sols l'espai; després es comença a sentir la incoació de l'esperit; ja hi ha diàleg i música amb accent personal; un accent patètic d'aspiració, gairebé com aquell que els místics sentien en els estats de l'ànima, vers la via contemplativa, vers la via unitària. A la primera arriba Frederic Mompou; a la segona ni la naturalesa pot anar-hi; però *Altitud* dona a la imaginació un camí vers l'aspiració suprema.

Aquesta idea, més pràcticament desenrotllada, la portà a la música el músic alemany de la *Sinfonia dels Alps*. Va fer un prodigi d'excursionisme i aquella família assoleix magnífiques perspectives i fa expressar concrecions gairebé reals; els Alps, però, tenen una elevació sobre el mar i l'altitud està calculada damunt les profunditats del sediment cultural nostre; per això puja més *Altitud* que aquella Simfonia.

Francesc Costa, a qui tant devem els músics, i els públics respecte a orientacions, va fer-ne amb Alexandre Vilalta una versió justa.

RAMON BORRAS PRIM

Cartell de Wiener i Doucet original de Paul Collin, al qual fa al·lusió Sagarra en *L'Aperitiu* d'aquest mateix número.

MIRADOR

remercia el públic i la premsa que l'ha acollit falaguerament.

CINEMA

ELS FILMS RUSSOS

(De la nostra col·laboració)

Els films russos han tingut a França un moment d'èxit i fins d'esnobisme. Hom recorda amb quin favor fou acollida la primera obra soviètica: «El Cuirassat Potemkin». En el record, aquest film ha romàs el millor, i no hi ha escriptor que no l'altu-

obres l'emoció era únicament emoció, i l'espectador rebia una sensació artística ben clara, completament desitjada de tota idea d'utilitat. Hom no farà tal vegada res de millor que les nues escenes de l'espera, en «El Cuirassat Potemkin», o del començament

La revolta del marins (del film *El cuirassat Potemkin*).

deixi en una relació de caràcter general. «Octubre», el darrer en el temps, no ha trobat en el públic una adhesió tan clara. Cal dir de primer antuvi que no era pas de la mateixa qualitat i que els poders públics n'han prohibit la presentació a París. Però l'experiència feta als suburbis ha estat concloent. Hom va passar «Octubre», per emprar el llenguatge dels *studios*, en una sala gairebé secreta que acceixia el misteri de l'obra i havia de fer-la encara més singular i més important. Però els assistents, tan-

men del motí en «La Mare». Hi ha una successió de situacions tan tenses que l'argument desapareix sota la grandesa tràgica del moment, semblant a aquells passatges de Tolstoi i de Dostoievski que fan pensar en els drames més profunds de l'home. Per dissort, hom no retroba en «Octubre» aquesta sensibilitat, aquestes lleis perfectes de l'art tràgic, aquesta intuïció moral; o bé, si hom les destria en el moviment de l'obra, s'adona també que estan al servei d'una intenció i cauen en el simbolisme.

Tanmateix, amb aquests deu dies que trontollaren el món, hom podia fer una gran narració, deixar un document important. Doncs bé, aquest film no és més que un enorme *fait divers* per a campanya electoral, i s'esdevé que les escenes de qualitat — i són nombroses, perquè Eisenstein és una gran artista — són absolutament estranyes al film. L'home ha tornat, sense voler, a allò que l'obsessiona: donar amb poques actituds, o un moment d'immobilitat excepcional, una impressió de sofrença, d'humanitat i de tendresa que ja no us deixa el cor.

Cal esperar que els productors de films de la U. R. S. S. no trigaran a oferir-nos una obra forta, de gran puixança psicològica, i que deixaran la propaganda a un art inferior. Un dels errors de la cinematografia russa, d'altra banda inspirada per un desinterès social sense parió, haurà estat de creure que el cinema havia de sotmetre's a una direcció política i de convertir-se en un mitjà d'ensenyament. Així esdevindria un art extremadament limitat i, a la llarga, ridícul. Cal saber també que hom compta amb el cinema rus perquè ens salvi de les mercaderies cosmopolites que envaeixen les capitals. És una llàstima que no ens hagi donat «Anna Karenin» abans que els americans!

ANDRÉ BEUCLER
París, gener.

ELS FILMS DE LA SETMANA

Què és l'amor? — «Dagfin», o l'amor ensofit. L'amor semitropical de Clara Bow — El distingit triangle amatori de «Drums of Love». — Ramon i Alicia, amants perfectes.

Què és l'amor? Aquesta pregunta em fa pensar en una canço que uns quants anys enrera em feia sentir insistentment, a través d'un celobert, una dama francesa que es dedicava a enllestir feines domèstiques:

*Depuis si longtemps que je l'aime,
je n'en puis trouver la raison.
Qui m'expliquera ce problème?*

That is the question. Qui me l'explicarà? No me'n dirà gran cosa, per cert, la superproducció de son (exclusiva Almira) anomenada *Dagfin*, adaptació ben intencionada, però feixuga, d'una novella alemanya. Dubto que el gestjar incontinent de Maria Albani, qui presenta als primers termes un rostre desagradablement enfarinat, pogués ésser mai produït per l'amor, que altrament Paul Richter, actor greu i ensofit, difícilment faria néixer al cor de cap noia equilibrada.

Sortosament, els diversos cinemes barcelonins m'han ofert altres intents de resposta a la pregunta que feien fer aquests mateixos intents. De primer hi ha la manera semitropical com Clara Bow, en el paper de Hula, fa l'amor a Clive Brook; després, la xardorosa confusió de Don Alvarado davant els encisos de Mary Philbin; i finalment, la gran escena amorosa que hom endevina entre Ramon Novarro i Alice Terry, i que hauríem vist probablement en *Amants* si la censura no l'hagués tallada.

En *Hula* (Paramount), Clara Bow respon, amb l'empenta que tant li escau, a la pregunta sobre la natura d'aquest sentiment que radica en l'instint de reproducció i floreix als núvols. Hula, la noia que s'ha criad haviània i s'enamora de l'enginyer americà, no s'enflla gaire; però tira al dret. I cal confessar que Miss Bow encarna molt bé en la seva bella carnadura la barreja d'innocència i desvergonyiment que prenen per assalt el cor de Clive Brook, molt digne en un paper que hem vist representar innombrables vegades per Tom Meighan i Milton Sills.

D. W. Griffith ens presenta, amb la destresa que li és natural, una bella il·lustració (fins en el tint de la fotografia) del tema amorós a la manera de Paolo i Francesca. Si li manca la punyida final de la damnació eterna, substituïda per un perdó (in articulo mortis), no per això està mancada de moments intensament dramàtics. *Drums of Love* (United Artists), que en espanyol porta el títol de *Su mayor victoria*, conté un dels triangles amorosos més respectables que s'hagin vist al lleng. El marit és excessivament pelut i té un gep

formidable; però ha trobat en Lionel Barrymore un bon intèrpret per a les seves emocions profundes. L'amant (Don Alvarado) porta molt bé la seva joventut i la seva esveltesa. Ella (Mary Philbin), sempre decorativa, fa a estones, sobretot immediatament abans i després de la consumació de l'adulteri, un posat xiroi que ens ha agraït de veure en una actriu que creïem definitivament perduda en la representació de papers de bondat fada. Tully Marshall, encarregat de desfer la triangulació a ganivetades, ho fa amb una gràcia admirable. És un film on només cal lamentar l'excessiva lentitud amb què es desenrotllen certes escenes entre els futurs amants. El públic s'hi neguiteja una mica, tement que no es decidiran mai a pecar.

Alice Terry, la part femenina d'*Amants*.

Però la millor il·lustració cinematogràfica del tema amorós que hem vist aquests dies, és *Amants* (Metro-Goldwyn-Mayer), un *Gran Galeoto* sense versos, però amb una interpretació que no tindrà mai al teatre. Estic segur que dels estuvis amorosos que es desprenen de Ramon Novarro i d'Alice Terry, quan l'un es troba davant l'altra, hauria sorgit la resposta a la meua pregunta «Què és l'amor?», si m'haguessin deixat veure l'escena de la gran revelació amorosa, que jo trobo a manca en aquest film i suposo retallada per aquelles persones moralitzadores que es reserven per a elles soles tot allò que un film té de més animat.

En *Amants* hi ha, tanmateix, prou bellesa tal com ha estat presentat als ulls del públic. La sola claredat de la fotografia ja és una delícia. Tots els actors s'hi troben bellament ajustats, i el treball de Novarro ressalta magníficament damunt aquest fons d'escaïença. En fi, cosa més difícil encara, és un film dirigit i resolt amb una sobrietat que enamora.

C. A. JORDANA

L'HUMOR DE CHARLOT

Quan el distingit duc de Fainborough va visitar Hollywood, ara fa cosa d'un mes, diu que un dels més il·lustres productors de films va convidar-lo a un sopar. L'atzar va portar el duc a seure al costat del còmic més tràgic del món; i l'aristòcrata anglès va quedar tan content del seu company de taula que no va voler separar-se'n sense saber-ne el nom.

— Com us dieu?
— Charles Chaplin.
— I ara! — exclamà el duc, meravellat. — Em pensava que portàveu bigoti!

Charles Chaplin, a més d'un humorista de primera, és un home d'una lògica plúmbea. N'és un exemple la següent frase, pronunciada pel famós actor còmic, quan passava, amb alguns companys, davant un cementiri voltat d'unes parets enormes:

— Jo em pregunto sovint per què s'acsequen aquestes parets a l'entrada dels cementiris. Això és malgastar la pedra, car els que són dintre no poden pas sortir-ne i els que són fora no tenen cap ganes d'entrar-hi.

VIATGES MARSANS, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4. - BARCELONA

Els grans CREUERS en 1929

Lloyd Reial Holandès

Creuer pels mars del NORD, en el «GELRIA», visitant-se IRLANDA, ESCÒCIA, ISLANDIA i els celebres FIORDS DE NORUEGA.

Sortida d'Amsterdam: el 11 de juliol. — Preus des de 45.

Creuer per l'Atlàntic i el Mediterrani en el magnífic transatlàntic «GELRYA», de 14.000 tones.

Sortida d'Amsterdam: El 30 de juliol.

Messageries Marítimes

Creuers pel Mediterrani visitant Nàpols, El Pireu, Atenes, Constantinopla, Síria, Palestina, Egipte, l'Alt Egipte, El Nil, etc.

Sortida de Marsella: 19 i 26 de febrer, 5, 19 i 26 de març, i 6 d'agost.

Preus, tot comprés, inclòs excursions per terra, des de Francs 8.625.

Fabre Line

Creuers pel Mediterrani, visitant-se Itàlia, Sicília, Grècia, Turquia, Síria, Palestina, Egipte, Malta i Còrsega.

Sortides de Villefranche: El 14 de març i el 5 d'abril.

Sortides de Marsella: El 23 de març i el 3 de maig.

Preus, amb excursions compreses, des de 3 395.

Cunard Line

Creuers pel Mediterrani, en els magnífics transatlàntics «MAURETANIA» i «LACONIA». Ocasió única per a poder realitzar un deliciós viatge en aquests meravellous palaus flotants.

«MAURETANIA». — Sortida de Villefranche: el 28 de febrer.

«LACONIA». — Sortida de Màlaga: el 6 de març.

FACILITEM FASCICLES DETALLATS

LES ARTS

EXPOSICIONS

D. Carles

Vint teles exposa aquest selecte pintor, en el Saló de La Pinacoteca.

Carles, pintor jove encara, ha defugit sempre tot cerebralisme pictòric per a aconseguir una superació en el seu determinat temperament «impressionista». La seva recerca estètica va dirigida, principalment, a buscar nous xaragalls del mateix corrent. Això té l'avantatge, ultra la unitat, de trobar un corrent més ràpid i caudalós; o bé el perill d'aturar-se en un bassal. I com més dotat és l'artista, més exposat està al còmode aturament. Considerada globalment l'exposició actual, els resultats obtinguts anteriorment per Carles, amb la seva fuga apassionada, devenen encara més afins. Però, també, en alguns comptats moments, el mestratge aconseguit és el seu pitjor enemic. Per això, el Carles que prefereixi és el contingut; quan la facilitat d'expressió està controlada per una conscient continència, llavors aquella fuga resulta millor plasmada i esdevé, encara, de més qualitat.

De l'actual exposició, em plau remarcar, ultra les flors, Marina de Lloret, El port de Barcelona, El Turpin, Camí de Banyoles i la nota número dinou.

Marquès - Puig

El moblista Joan Busquets ha tingut l'encert d'exhibir les pintures més recents de Marquès - Puig en els seus distingits salons. A més a més, el mateix artista exposa un recull d'obres dels anys 1920 - 21 a la Sala Merli de les Galeries Laietanes.

Aprofitaré l'avinentesa d'aquestes dues exposicions per intentar llur comparança. Actualment, la pintura de Marquès - Puig és més rica de qualitats pictòriques, hi ha una tècnica més acurada i consistent; més ambició en la realització del concepte i en la construcció del model, però, també, un retrocés de recerca quant a visió. Cal que Marquès - Puig vigili aquest perfeccionament tècnic, el qual moltes vegades li fa perdre aquell arbitrisme decoratiu, tan suculent, de la primera època. Però no vull dir el decorativisme conceptuós d'«El Bany» de la Sala Merli, sinó el del «Passeig», el de «La Figuera» i «L'Estiu». Aquesta tendència realista dels pintors joves pot ofegar, sense adonar-se'n, la part més interessant de llur temperament.

De la Sala Busquets, dintre l'actual modalitat de Marquès - Puig, preferim «Ballarina», «El Terrat» i «Raim i Pomes».

Miquel Villà.

A la Sala Parés, aquest intelligent artista exposa una vintena de teles. És innecessari notificar que Villà ha vingut de París, puix les seves obres ha diuen clarament; ni cal, tampoc, relluir el nom prestigiós del romàntic Vlaminck — pel mateix motiu — en esbrinar les influències que hagi pogut tenir el nostre pintor en la seva llarga estada a la capital francesa.

En tota exposició d'un artista català format a París, sempre hi ha algun caire interessant, al marge de la valor intrínseca de l'obra.

La majoria dels nostres pintors coneixen París i en saben moltes faccèies. Però, en alguns d'ells, la manca del constant contacte parisenc produeix una mena de normalitat visual, a vegades perillosa; i més perillosa, encara, si l'artista és jove. Això no vol dir que per a pintar bé s'hagi d'anar a París. Déu me'n guard! Conec suficientment el «camoufflage» del carrer La Boétie i el bohemisme cerebral de Montparnasse per engrescar-me amb totes les traballes d'última hora; però també, a vegades, m'inquieta la seguretat convincent d'alguns artistes de casa nostra, en desentendre's còmodament de tota nova recerca estètica.

Ben mirat, els guanys o les pèrdues que pot sofrir l'obra d'un pintor català en passar una llarga temporada a París, depenen, principalment, del seu temperament. Hi ha una mena d'artistes, com en Marquès - Puig (poso aquest exemple perquè actualment es poden visitar les seves exposicions de la Sala Merli i Sala Busquets) als quals el contacte amb París seria benefactor; altres, com Miquel Villà, als quals després de fer l'aprenentatge parisenc i haver assolit una tècnica curosa, haurien de buscar un recer mediterrani si desitgen alliberar-se de moltes influències sobrees.

A part d'aquestes influències, la pintura de Villà és força interessant. Passional, per temperament i escola; constructiva, per coneixement de l'ofici. El dia que Villà sigui més d'aquí; quan el nostre sol hi hagi esvaït la dramàtica penombra que s'infiltra en tots els termes del seu paisatge, llavors és molt probable que obtingui una bona classificació entre els nostres artistes.

De les obres exhibides, cal assenyalar en primer terme, «Camí del bosc», i després «El pont de Billancourt», «Ribes del Sena», «El pont de Sant Miquel» i «Vores del Sena», les quals són, precisament, les més dramàtiques, però també les més ben resoltes.

MARIUS GIFREDA

Entre els alumnes de l'Escola d'Arquitectura hi ha un nucli escollit del qual esperem la tan desitjada renovació arquitectònica. Unes mostres d'aquesta orientació les han realitzat els estudiants Pere Armengou i Francesc Perales en el concurs de projectes de Pavelló per a l'Exposició de Barcelona, de la R. Companyia Asturiana de Mines, amb llur afínat projecte — primer premi de mil pessetes — i Torres Clavé amb el seu treball que ha obtingut el segon premi de 750 pessetes.

Una ironia bolxevista. En el film *Octubre*, Kerenski apareix estrepent, per esperit de demagogia, les mans dels uixers de l'antiga Cort, al Palau d'Hivern, davant la sala del Consell.

NOTA. — El cuirassat Potemkin, a què fa referència l'article del nostre col·laborador André Beucler, és un episodi de l'estat de perpètua revolta en què es trobaven els ciutadans russos durant el tsarisme. És l'espectacle de la insubordinació d'uns tripulants motivada per la mala qualitat dels aliments. Els marins varen fer-se amb el cuirassat després d'una lluita aferrissada amb l'oficialitat. La població d'Odesa va socórrer als insubordinats i això va motivar una cruel repressió de les tropes tsaristes. El film *Octubre* està basat en l'obra *Els deu dies que van fer trontollar el món*, de John Reed, periodista americà testimoni de la revolució soviètica.

Aquest número ha passat per la prèvia censura

ELS DISCOS

Fer unes notes sobre discos semblava, dissabte passat, una feina senzilla i agra-
dable. El concert de Wiener i Doucet, per
una banda, donava lloc a parlar dels dis-
cos Columbia impressionats per aquests ar-
tistes de la música mecànica, que és com
ells mateixos s'anomenen, i després espe-
rarem rebre la crítica dels discos de gener
de Vuillemoz. El concert es va ajornar i
la crítica no ha arribat, i es fa molt difícil
fer una crítica documentada que orienti els
discòfils àvids de novetats. No podem par-
lar del fox-trot *I'm coming, Virginia*, del
programa de Wiener i Doucet, que és d'una
melodia sensual, mandrosa, trista, com una
cançó d'esclau de la Louisiana i la inter-
pretació del qual no ens hauria agradat:
amb aquest fox passa una cosa curiosa;
ni Whiteman en la seva interpretació una
mica pretensiosa (disc Gramophon), ni
Fletcher Henderson amb la seva orquestra
negra (disc Columbia), saben treure partit
de la bellesa de la melodia i la deformen
fent unes variacions que treuen tot el carà-
cter en el disc de Whiteman i que són d'un
gust lamentable en el de Fletcher Hender-
son. Una altra versió d'aquest blues, sens
dubte millor que les anteriors, és la d'Ethel
Waters i els seus Ebony Fom en disc Co-
lumbia americana. El jazz d'aquesta estrella
negra combina meravellosament les sonoritat
del metall amb sordina i el saxofon
sobre uns acompanyaments de piano pura-
ment rítmics i tot plegat fa un fons que
s'allarga, es trenca i reposa i gemega i
s'exalta i sobre el qual la veu d'Ethel Wa-
ters canta l'enyorament, la melancolia i la
sensualitat brutal i ingènua del negre. *I'm
coming, Virginia* és un dels pocs fox-trots
que no semblen fabricats pels compositors
jueus de Nova York; perquè des que des-
prés de la guerra a Nova York es va posar
de moda Harlem hi ha més yidisch que
negre en tota la música sincopada que va
portar a Europa Josefine Baker. Llàstima
que les cases editores de discos a Europa
no ens donin els blues cantats i executats
per estrelles de color que sols trobem en els
catàlegs americans. Nosaltres preferim un
d'aquests blues melancòlics, desesperats de
Bessie Smith o de Maggie Jones, el ros-
sinyol de Texas, al negre literari dels Gilt-
Edged Four. en el *Best-Black* (disc Colum-
bia), que és, tot i amb això, una joia que
recomanem als «connaisseurs», i al de la
Rhapsodia in Blues de Gershwin, també
del programa de Wiener i Doucet, però que
cal sentir en el disc de 30 cm. Gramophon,

interpretada per l'orquestra Whiteman amb
Gershwin al piano. Whiteman, sense haver
inventat el jazz, ha estat el primer que l'ha
tractat com un conjunt simfònic; recoma-
nable *Chloé* i un disc del *Show-Boat*, París,
quan hagin enllestit la deu milèsima repre-
sentació de *Rose-Marie* (que naturalment és
la més dolenta de les operetes americanes
dels darrers temps). Actualment Whiteman
es repeteix una mica i són sempre les ma-
teixes fórmules que es combinen en les se-
ves versions. Aquest marasme és una mica
general i els discos de dansa són cada ve-
gada més perfectes per ballar; però res
més. De tant en tant, surt una troballa
com el *Constantinople* de la Whiteman (disc
Regal), que és una broma divertida i molt
ben harmonitzada sobre les dificultats de
l'ortografia anglesa, però el que priva són
les melodies fàcils i sense caràcter com el
Get Out and get under the moon (disc Re-
gal) i el *Guot like a melody out of the sky*
de Donaldson, molt ben executat per l'or-
questra de Georg Olsen en disc Gramo-
phone.

Esperem que torni a sortir un Ted Lewis
de la bona època (aquell *New St-Louis
Blues*!) perquè si no tindrem de desar el
gramòfon i sentir el concert de Brahms per
a violí i orquestra (molt ben impressionat
per la Gramophon), girant tots els discos,
cosa que fins ara no hem tingut la virtut
de fer.

Uns discos que hem sentit amb molta
satisfacció: són les impressions de la casa
Regal de tres cançons de Joan Llongueres,
executades pels nens de l'Institut Català de
Rítmica i Plàstica, acompanyats d'orquestra.
Són tres versions de *La Festa dels
Reis*, *La Rotllí*, *Rotllí*, *Rotllana* i *Les fi-
gures del Pessebre*, que fan un gran efecte.
Sempre hem estimat com es mereix l'obra
infatigable de Llongueres al cap del seu
Institut i trobem un encert que la casa
Regal doni discos per als infants, tal com
fa la Columbia a França i a Anglaterra.

EMILI ECHEVARRIA

**ELS POLVOS ESTOMACALS
DEL JESUITA
CURAN**
les enfermetats del Estomac

Discos editats per la casa Odeon

Operes. — Barbieri di Siviglia, Aria de
Rosina, Conchita Supervia, 122.008. — Han-
sel i Gretel (Humperdinck), 122.009. — Don
Pascual (Donizetti), per Fregossi i Azzoli-
ni, 121.052. — Rigoletto (Verdi), Pertile,
Fregossi i Pardone, 121.053. — Otello (Ver-
di), per Fregossi.

Operetes. — Rose Marie, 121.055.
Cançons. — Conchita Supervia: Cançó
d'un doble amor (Marques), i Cançó de l'a-
mor que passa (Toldrà), 185.111. — Rosa
(Pahissa), Cançó (Falla), 185.112. — Cèlia
Gómez: Ramona i No te engenes corazón,
203.111. — Una plegaria i Mamita mia,
203.114.

Orquestres. — Orquestra Tzigana Dajos
Bela: El Conde de Luxemburgo. Vals i
Ballsyrenenwalzer (Franz Lenz), 182.423.
Wienerblut i Künstlerleben (Strauss),
182.424. Pallassos (Leoncavallo), 173.098.
Rose-Marie, 182.418. — Gran Orquestra Guar-
nieri: Tristan i Isolde. Preludis del primer,
segon i tercer acte, i Mort d'Isolda, 173.092-
93-94. — Gran orquestra simfònica de Pa-
ris: Scène pittoresque (Massenet), 173.000.
Ballet d'Herodiade (Massenet), 173.095. —
Amb cors russos: El Príncipe Igor (Boro-
dine). Introducció, danses i cors, 173.097.
— Gran Orquestra Odeon Donawellen i Ue-
ber den Wellen Valsos, 182.372. — Unter
dem Doppeladler (Wagner), i Marcha (Si-
berzer), 182.401. — Charlie Chaplin i Choc'
late Kiddie, 182.416.

Orgue. — Sigmund Krumgold: Just like
a Butterfly i Unter the moon, 182.425. When
day is done, i At sunday, 182.426. Indian
love call i Gipsy love song, 182.417.

Jazz. — Weintraub Syncopators, Berlin:
Up and at'em i Jackass Blues, 182.419. —
Orquestra berlina de guitarra i mandolina
Liebstraum i Pizzicato, 182.420.

Hawaiian Instrumental: Ramona (Instru-
mental i amb veus), 182.415.

Discos editats per la casa Gramofon

Solistas. — Tito Schipa: Angela mia. Fem-
mena 'ngannadora DA, 1.001. — Aurelio Per-
tile: Manon Lescaut (Puccini). Luisa Miller
(Verdi), DB 1.111. — Amelita Galli-Curci i
Giuseppe de Luca: La Traviata (Verdi).
Dite alla giovine. La Traviata (Verdi). Im-
ponente, DB 1.165. — Fritz Kreisler i Or-
questra de la Opera Nacional de Berlín:
Concert en re major, Op. 77 (Brahms), DB
1.20-1.121; Romança en la major (Schu-
mann), amb ac. de piano, per M. Rauche-
sen, DB 1.122, DB 1.123, DB 1.124.

Obrs simfòniques. — Orquestra Filhar-
mònica de Viena: Simfonia núm. 6 en fa
major, Op. 68 Pastoral (Bethoven), AB 383
al 387. — Orquestra Simfònica de San Fran-
cisco: El somni de una nit d'Estiu (Men-
delsohn). Op. 21. Obertura AB 375. Scher-
zo, AB 376.

Cante jondo. — Niña de Linares: Mala-
gueña i Fandangillos, AE 2.379. — Ange-
lillo Fandango de Alonso i Caracoles, AE
2.377.

LA NUEVA GRAMOLA

LA VOZ DE SU AMO

con las últimas novedades en
DISCOS
de esta famosa marca
completará la felicidad de su hogar.
ADQUIERALA EN LA CASA

CESAR VICENTE

PASEO DE GRACIA - 4

SUCURSAL EN MADRID: MONTERA, 22

— Saps què penso?
— Què?
— Com acabarà En Sami.

El modern transeünt

— Què fa aquell allí dalt?
— Vol suïcidar-se.
— Saltant al carrer, és clar.
— No, home; espera que l'atropelli un
aeroplà.

— Ei, no s'hi val! És l'altre vidre el gol! (Passing Show)

— Ja heu tingut permís per anar a veure la vostra dona, pels funerals de la vostra
sogra, pel xarampió del vostre fill, pel bateig de la vostra filla... Per què el voleu ara?
— Ara... em voldria casar. (London Calling)

PÀSARELL.
— Caram, senyora, sap que vostè s'asem-
bla extraordinàriament amb la senyora Par-
cerisses?
— Està clar que m'hi assemblo! Com
que sóc jo mateixa!
— Ai, perdoni, doncs; em dec haver con-
fós.

(Life)

En ficar-se al llit

El dia ha estat dur i us prepareu a una nit de repòs que tanta falta us fa. Però temeu allò de cada nit: dues hores estoses, sofocant-vos, sense agafar el son. Us heu passat el dia fumant, i la vostra gola irritada, amb l'escalfor del llit, és escomesa de forts accessos de Tos.

Puix coneixeu el perill, preveniu-vos. Tingueu avinent una capseta de PASTILLES del Dr. ANDREU, eficacíssimes contra tota mena de Tos. Cada nit, en colgar-vos, preneu una Pastilla i deixeu-la fondre a la boca. En resultarà un gran calmant per la vostra gola i els vostres bronquis, i podreu descansar tranquil.

Fumeu si us plau. Però preveniu-vos amb

Pastilles del Dr. Andreu

Piernas ágiles y fuertes

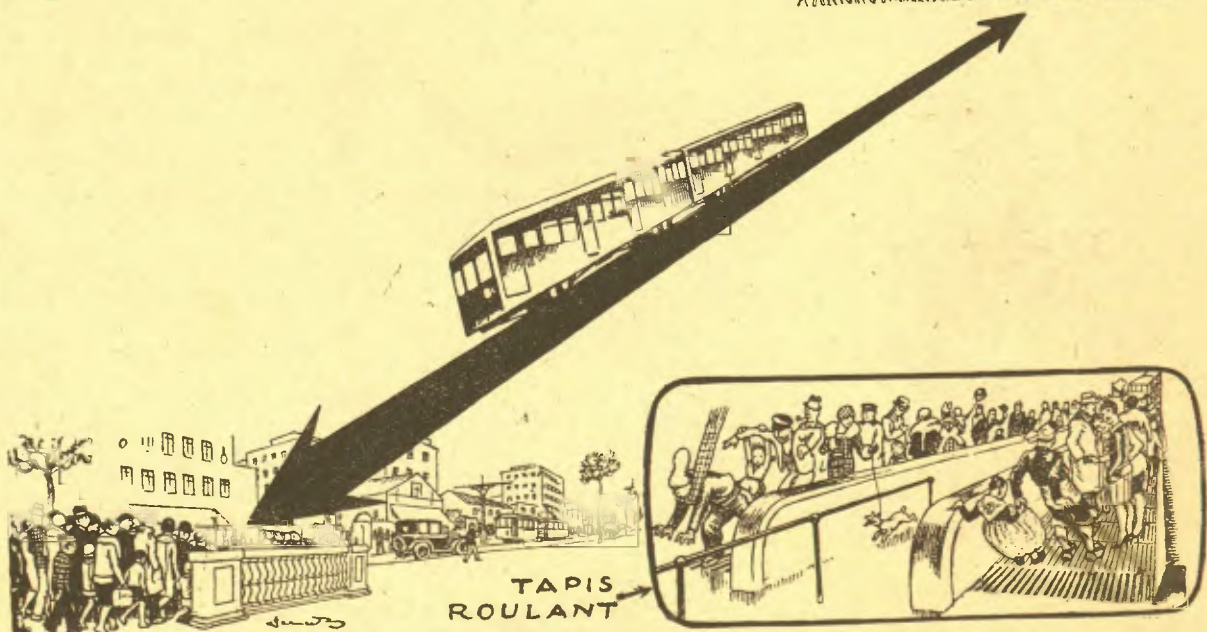
gracias a la media ACADEMIC, especialmente estudiada para contener y prevenir las varices. Su fuerte presión longitudinal favorece la circulación de la sangre y da una muy agradable sensación de fuerza y comodidad en los movimientos. Presta elegante esbeltez a la pierna, afinando las pantorrillas y los tobillos.

La media ACADEMIC es completamente invisible, aún debajo de las medias de seda más transparentes. Es muy resistente y puede lavarse indefinidamente.

La media ACADEMIC se vende en todos los buenos establecimientos de ortopedia, en farmacias, etcétera. Precios: desde 15 pesetas. Pida folleto gratis al Agente general: A. BLOCH, Rambla Catalana, 14 - Barcelona

ACADEMIC

FUNICULAR DE MONTJUICH

Anuncieu a MIRADOR

DELICIOSO PURGANTE
ACEITE RICINO

Goloro
SABOR NARANJA

Pastilles ASPAIME

Curen radicalment la TOS
perquè combaten les seves causes.

Catarros, ronquera, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma, i totes les afeccions, en general, de la gola, bronquis i pulmons. — Les Pastilles ASPAIME són les receptades pels metges. — Les Pastilles ASPAIME són les preferides pels pacients. — Les Pastilles ASPAIME es venen a UNA pesseta la capsa en les principals farmacies i drogueries.

Especialitat Farmacèutica del Laboratori SOKATARG
Carrer del Ter, 16 - Telèfon 50791 - BARCELONA

MOBILIARI EN GENERAL

ESPECIALITAT EN EL DE DESPATX

Instal·lacions completes
d'Establiments, Despatxos i Habitacions
PRESSUPOSTOS I PROJECTES A SOL·LICITUD

Exposició i venda
Corts Catalanes, 532. Telèfon 34342

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasis úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatoses, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn
amb ampolles de litre i de mig litre
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, Y SALMERÓN, 133

AFISA

Assumptes Fiscals i Administratius

Director

CARLES OSSORIO

Personal tècnic, comptables

Layetana, 18, pral. B

Especialitat industrial i utilitats
Abonaments

Subscriuiu-vos a MIRADOR

SETMANARI CATALA

Polai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En
que viu a
carrer n.º se subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.
de de 19

Signatura

URALLITA